

TERCHOVÁ

DVOJMESAČNÍK VŠETKÝCH TERCHOVČANOV
ROČNÍK 36, 1/2025, CENA 2,00 €
WWW.TERCHOVA.SK, ISSN 1338-8827
VYDANÉ S FINANČNOU PODPOROU COBA automotive, s.r.o.
FOTO MARIÁN ZAJAC





Myšlienka na tento čas:

**VŽDY BOLA NAŠA SILA
V ZABÚDANÍ.**

**Milan Lasica (nedožitý
85. výročie narodenia)**

Pútnici nádeje

Téma Svätého roka, ktorý práve slávime, znie Pútnici nádeje. Je to veľmi trefné motto, ktoré má v sebe vyjadrenie, že byť pútnikom a byť človekom nádeje je niečo veľmi dôležité. Keby sme si to zobrali tak, že témou by bola iba nádej, vystavili by sme sa nebezpečenstvu, že zabudneme, že nádej z nás robí pútnikov. Nádej sa nám páči a fascinuje nás, lebo je to pozitívne slovo. V súčasnosti ohlasovaným adjektívom nádeje by bolo možné označiť ju ako „inkluzívnu“, pretože zahŕňa všetko – s rizikom, že nevyjadrí nič iné, než istý optimizmus, ktorý v tom podstatnom zostáva neodôvodnený a neurčitý. Ale takýto optimizmus nemôže nikdy charakterizovať púť. Pútnik je niekto, kto má presne určený cieľ a jasnú trasu, aby ju dosiahol.

Svätý Pavol v Prvom liste Korinťanom 15, 12-20 k slovu nádej priraduje presný doplnok: Je to nádej v Krista! A to je už zásadný charakteristický znak. Naša nádej je vzťah ku Kristovi, a tým vzťah k vykúpeniu. Áno, ale vykúpenie z čoho? Tu sa tento znak prehĺbuje, lebo spontánne by sme si priali byť zachránení od chudoby, hladu, utrpenia, nenávisti, vylúčenia, od urážok a opovrhnutí. Ježiš nám nielenže neposkytuje záruku proti týmto veciam, ale on ich pretrpí sám ako prvý človek, a ako počujeme v Blahoslavenstvách (Lk 6, 20-26) – blahoslaví tých, ktorí toto spolu s ním pretrpia.

Je tu určitý bod, v ktorom sa tieto dva texty prekrývajú. Svätý Pavol píše: „Ak máme nádej v Krista len v tomto živote, potom sme najúbohejší zo všetkých ľudí.“ A Ježiš hovorí: „Radujte sa v ten deň a jasajte, máte totiž v nebi veľkú odmenu!“ V texte evanjelia je jasná alternatíva

medzi súčasnosťou a budúcnosťou: vy, ktorí teraz hladujete (súčasnosť), budete nasýtení (budúcnosť); vy, ktorí teraz plačete, budete sa smiať; vy, čo ste teraz nasýtení, budete hladovať; vy, čo sa teraz smejete, budete plakať!

Cieľ putovnej cesty nádeje spočíva v budúcnosti, mimo tohto života. Ten cieľ je v nebi. Prvé blahoslavenstvo je však úplne v súčasnosti: „Blahoslavení, vy chudobní, lebo vaše je Božie kráľovstvo.“ Chudoba je v prítomnosti, Božie kráľovstvo je tiež v prítomnosti a natrvalo vo vlastníctve chudobných učeníkov. Mali by sme to presne premyslieť: Prijímame Kristovo slovo, sme pokrstení v Jeho mene, sme živí v Jeho Telom a Krvou, spečatení pečatou Jeho Ducha. Nám patrí Božie kráľovstvo!

Trpký kalich súčasného diania sa nám neodoberie – tak, ako sa neodoberal ani Ježišovi: My naďalej hladujeme, naďalej plačeme. Ale bude nám darované blahoslavenstvo nádeje, vedomie, že sme pútnici na ceste ku konečnému a večnému cieľu, ktorým je nebo, kde na nás čaká veľká odmena. Ak sme svoju nádej v Krista stavili len na tento život, tak sme tí najúbohejší z ľudí. Ak však vložíme nádej v Krista pre večný život, tak nám bude už v tomto živote dané všetko, čo je potrebné na to, aby sme dosiahli cieľ našej púte.

Drahí priatelia, v tomto Jubilejnom roku podme spoločne svedčiť o nádeji, ktorú máme v Kristovi. Nech Duch Svätý stále obnovuje našu nádej a Mária, Matka nádeje, nech nás sprevádza na našej púti Svätým rokom.

Páter Martin Štefanec, SVD
správca farnosti



VYDÁVA
Miestne kultúrne
stredisko Terchová,
ul. sv. Cyrila a Metoda
č. 96, 013 06 Terchová

IČO VYDAVATEĽA
00364 886

ŠÉFREDAKTOR
Ján Miho ml.

REDAKCIA
Katarína Halapiová,
Alena Cingelová,
Mgr. art. Adriána
Ondrušová

REDAKČNÁ RADA
Mgr. Peter Cabaďaj,
Rudolf Patrňciak,
Ing. Marián Zajac,
Ing. František Kadaš,
František Mucha,
Mgr. Renáta Opalková

JAZYKOVÁ ÚPRAVA
Mgr. Peter Cabaďaj

TLAČ
Varínska
tlačiareň, Varín

GRAFICKÁ ÚPRAVA
Mgr. art. Adriána
Ondrušová

ADRESA REDAKCIE
MKS Terchová, tel.
č. 041/5695 129,
0911 924 189,
mks@terchova.sk
Obecný úrad Terchová,
tel. č. 041/5695 138,
terchova@terchova.sk

EVIDENČNÉ ČÍSLO
3548/09
ISSN 1338-8827

Vydané s finančnou
podporou COBA
automotive, s.r.o.

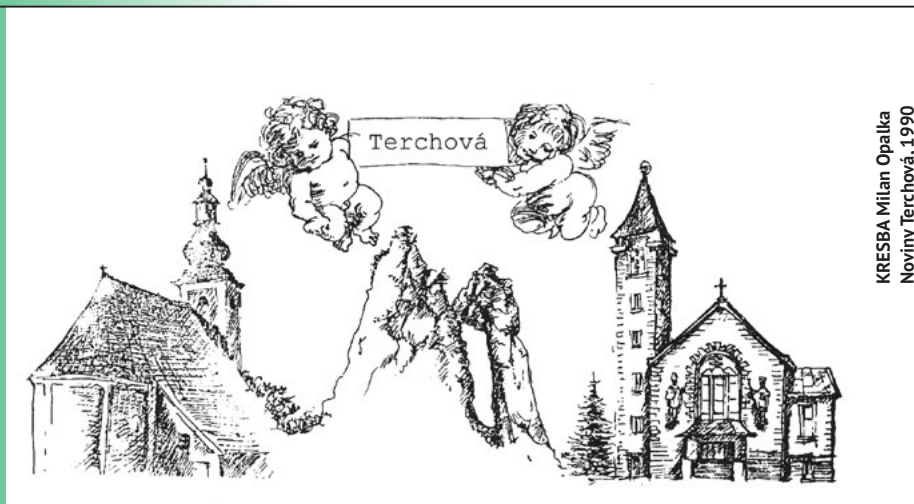
Vyšlo v marci 2025.

Obsah

2	ÚVODNÍK Pútnici nádeje	21	OCENENIA Ocenení jubilanti Laureáti InterComp 2024	39	POÉZIA Víkendy dnes
4	FARSKÉ LISTY Program svätých omší a podujatí v Diecéznej svätyni sv. Cyrila a Metoda v Terchovej počas veľkonočného obdobia 2025	22	DO VAŠEJ POZORNOSTI Devany spájajú generácie a rozdáujú radosť	40	RECEPTY NA TENTO ČAS Nezabudnuteľný slovenský týždeň v Taliansku
5	SPOMIENKY	24	REMINISCENCIE Pod Rozsutcom bývam... Albero di Natale – vianočný strom	42	ZŠ S MŠ ADAMA FRANTIŠKA KOLLÁRA Zo života školy Ďakujeme za Mikuláša O pohár starostu obce Terchová
6	FARSKÉ LISTY Milí farníci, drahí priatelia! Zmierme sa s Bohom	28	OSOBNOSTI TERCHOVEJ (103.) Štefánia Cabadajová	44	ŠPORT Futbalový talent s čuchom na góly Interkriterium 2025 Slovenský pohár ZSL v alpskom lyžovaní K novému rekordu otužilcov prispeli aj Terhovci XIII. ročník Štefanského turnaja
8	SERIÁL Kaplnky a kríže v Terchovskej krajine (LXXIX., LXXX.)	29	L'ÚTORIADKY Zomrel sochár Milan Greguš Za strýnkou Jozefínou Nogovou		
10	OBCENÝ ÚRAD INFORMUJE Lesný náučný chodník Terchovské srdce Obecná knižnica a FPU Vianočné trhy i fašiangy milo prekvapili	31	NAŠI VO SVETE Kanáriký sa vrátili so striebrom Terchovské Vianoce		
12	63. JÁNOŠÍKOVE DNI Festivalové prípravy v plnom prúde	33	JUBILEUM Abrahámoviny Mariána Zajaca	48	INFOSERVIS
16	JUBILEUM Pocta Jankovi Rybárovi	34	PRIŠLO NA NAŠU ADRESU Milí Terhovci Jedna časť jej srdca patrí aj Terchovej		
18	UDIALO SA TM PUPOV priniesla autentickú atmosféru Vianoc Úspešná reprezentácia Terchovej Polnočný zvon Voda Zveladené kaplnky a kríže	36	CSS INFORMUJE Zo života Centra sociálnych služieb Terchová		
		38	DENNÉ CENTRUM TERCHOVÁ INFORMUJE Rok plný aktivít a spoločenských stretnutí		



FOTO Marián Zajac



Program svätých omší a podujatí v Diecéznej svätyni sv. Cyrila a Metoda v Terchovej počas veľkonočného obdobia 2025

17. 4. 2025		ZELENÝ ŠTVRTOK. Ustanovenie sviatosti Eucharistie, sviatosti kňazstva, príkaz lásky
	18:15	Sv. omša
18. 4. 2025		VEĽKÝ PIATOK – Ježišovo umučenie a smrť na kríži
	13:00	Krížová cesta vrch Oravcove
	15:00	Obrady Veľkého piatku v kostole
	21:00	Ukončenie adorácie v Božom hrobe
19. 4. 2025		BIELA SOBOTA
7:00		Začiatok adorácie pri Božom hrobe s rannými chválami
	19:00	VEĽKONOČNÁ VIGÍLIA sv. omša
20. 4. 2025		VEĽKONOČNÁ NEDEĽA PÁNOVHO ZMŔTVYCHVSTANIA
7:00		Sv. omša
8:30		Sv. omša
9:00		Sv. omša v CSS, Domov dôchodcov
10:30		Sv. omša
	18:00	Sv. omša
21. 4. 2025		VEĽKONOČNÝ PONDELOK
7:00		Sv. omša
8:30		Sv. omša
10:30		Sv. omša



POĎAKOVANIE



NEPLAČTE ZA MNOU,
ŽE SOM VÁM ODIŠLA,
TO TICHÝ A POKOJ MI
PRAJTE, LEN VEČNÚ
SPOMIENKU V SRDCI SI
NA MŇA ZACHOVAJTE.

DŇA 1. DECEMBRA 2024
NÁS NAVŽDY OPUSTILA VO
VEKU 75 ROKOV MILOVANÁ
MAMA, STARÁ MAMA,
PRASTARÁ MAMA A SESTRA

ŠTEFÁNIA CINGELOVÁ,
RODENÁ ŠVECOVÁ

ÚPRIMNE ĎAKUJEME
VŠETKÝM PRÍBUZNÝM,
SUŠEDOM A ZNÁMYM
ZA PREJAVY SÚSTRASTI,
KVETINOVÉ DARY A ÚČASŤ
NA POSLEDNEJ ROZLÚČKE.
S ÚCTOU A VĎAKOU
DETI S RODINAMI

SPOMIENKA



V TICHÝCH SPOMIENKACH
ZOSTANETE NAVEKY.

DŇA 12. FEBRUÁRA SME SI
PRIPOMENULI 20. VÝROČIE
ÚMRTIA NAŠEJ MAMY,
STARKEJ A PRASTARKEJ

EVY ONDRUŠOVEJ,
ROD. KRIŠTOFÍKOVEJ

5. NOVEMBRA SI
PRIPOMENIEME 57 ROKOV
OD ÚMRTIA NÁŠHO OTCA,
STARKÉHO A PRASTARKÉHO

PAVLA ONDRUŠA

S LÁSKOU SPOMÍNA
CELÁ RODINA.

SPOMIENKA



DŇA 9. JANUÁRA 2025 BY SA
NÁŠ DRAHÝ OCINKO A MANŽEL

JOZEF KÁČER

DOŽIL 60 ROKOV.

HOCI UŽ NIE JE MEDZI NAMI,
JEHO LÁSKAVOSŤ, MÚDROŠŤ
A NEKONEČNÁ PODPORA
ZOSTÁVAJÚ HLBOKO V NAŠICH
SRDCIACH. ĎAKUJEME MU ZA
KAŽDÝ OKAMIH, KTORÝ SME
MOHLI S NÍM PREŽIŤ, ZA JEHO
ÚSMEV, KTORÝ ROZŽIARIL
NAŠE DNI, A ZA JEHO LÁSKU,
KTORÁ NÁM DÁVALA SILU.
NIKDY NEZABUDNEME, OCKO.
ODPOČÍVAJ V POKOJI!
S LÁSKOU A ÚCTOU SPOMÍNA
NAJBLIŽŠIA RODINA

SPOMIENKA



DNI UTEKAJÚ, ROKY
PRIBÚDAJÚ, ALE SPOMIENKY
NA VÁS, V NAŠICH SRDCIACH
STÁLE ZOSTÁVAJÚ.

DŇA 23. MÁJA SI PRIPOMENIEME
20. VÝROČIE ÚMRTIA NAŠEJ
MAMY A STARKEJ

BLAŽENY MARTINČOVEJ

A 22. MARCA UPLYNIE
7 ROKOV OD ÚMRTIA NÁŠHO
OTCA A STARKÉHO

KAROLA MARTINČA

S LÁSKOU SPOMÍNA
CELÁ RODINA.

SPOMIENKA



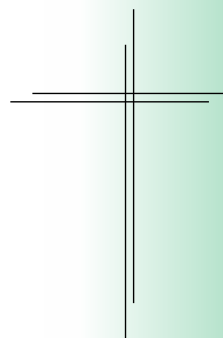
OD ŽIVOTA PRE SEBA
NIČ SI NEŽIADAL,
VŠETKO LEN PRE SVOJE
DETI A RODINU,
SVOJE ZLATÉ SRDCE
CELÉ SI NÁM DAL,
VEČNÝ POKOJ NECH DÁ
BOH TI ZA ODMENU.
OTECKOVE RUKY
VŽDY SA STARALI,
ABY MALÝM DEŤOM
CHLIEB DOROBILI,
TERAZ, KEĎ V TRUHLE
LEŽIA USTARANÉ DLANE,
VEĽKÉ DETI S LÁSKOU
SPOMÍNAJÚ NA NE...
ČÍM BOL SI NÁM, TO VIE
LEN TEN, KTO STRÁCA,
ČÍM BOL SI INÝM, BOH
TI UŽ SPLÁCA.
RUKY PRACOVITÉ
MUŠELI SKREHNÚŤ,
TELO UBOLENÉ, NO CHCELO ŽIŤ,
NEBOLO LIEKU, ABY SRDCE
MOHLO ĎALEJ BIŤ.

DŇA 10. MARCA 2025 UPLYNIE
SMUTNÉ PRVÉ VÝROČIE
ÚMRTIA NÁŠHO DRAHÉHO
MANŽELA, OCINA, STARKÉHO,
KRSTNÉHO A KAMARÁTA

ŠTEFANA OBSEĽKU,

KTORÝ BY SA 31. JANUÁRA
2025 DOŽIL 65 ROKOV.

S LÁSKOU SPOMÍNAJÚ
MANŽELKA A DETI S RODINAMI





Zľava: páter Dávid Kancian a páter Martin Štefanec



Milí farníci, drahí priatelia!

Chcel by som sa trochu ohliadnuť za uplynulým obdobím. Je veľa vecí, za ktoré cítim vďačnosť Pánu Bohu. Zvlášť za farnosť so všetkým, čo k tomu patrí. Som v Terchove 1,5 roka a za ten čas už som s vami prešiel všetkým, čo život farnosti *obnáša*.

Všetky sviatky, udalosti, mnohé púte, alebo i bežné stretnutia. Za všetko cítim vďačnosť Bohu i vám a ďakujem za ochotu a dobrú vôľu budovať spoločenstvo lásky a radosti. Nemôžem menovať všetky udalosti, hádam by som si aj niektoré nepamätal a zabudol, ale dôležitou vecou u nás minulý rok bola oprava fasády kostola. Moje pocity od začiatku pôsobenia boli jasné, že ideme opravovať fasádu, ale dôležité bolo začať. Keď omietka opadávala viac a viac a mapa na veži sa zväčšovala, hľadal som cesty, ako začať. Na začiatku si veci môžete len predstaviť, ako by asi mohli ísť, ale nevidíte ešte výsledok.

Spomínam si veľmi dobre, že som chcel mať určitú istotu, že práce pôjdu. Preto som vypracoval tabuľku, kde som vás pozval k tomu, aby ste sa zapísali, kto pôjde pomáhať. Po vyhlásení, že sa môžete zapisovať, tam boli dosť dlho iba 2 mená, preto (asi zo súcitu, ale i z veľkého odhodlania) sa tam do ďalších políčok zapísali 2 miništranti... Ale, samozrejme, okrem tabuľky mi ústne prisľúbili viacerí chlapi i žieničky, že prídu pomôcť. Preto som tú istotu mal.

No a keď prišiel deň „D“, tak sme začali. Veľmi príjemné bolo to, že prichádzalo dostatočne veľa brigádnikov. Každý deň to boli ochotní chlapi aj žieničky, čo pomáhali pri veži. Mnohí farníci podporovali opravu veže aj finančne. Celkovo je to pre mňa krásna skúsenosť o vašej pracovitosti, šikovnosti a hlavne skutočnosti, že na kostole vám záleží. Pri práci sme uskutočnili veľa rozhovorov a vytvorili sa pekné vzťahy – okrem toho, že sme fasádu krásne opravili.

Okrem spomínanej rekonštrukcie zažívam s vami mnohé sviatky a udalosti roka, ktoré spoločne prežívame, čím vyjadrujeme svoju vieru a robíme, myslím, radosť aj sebe aj iným. Modlím sa, aby nám Pán Boh pomáhal i naďalej a nech je farnosť, kostol, fara miestom radosti, prijatia a Božej prítomnosti.

Páter Martin Štefanec, SVD

správca farnosti

FOTO Marián Zajac

Zmierme sa s Bohom

Opäť je tu pôstny čas. Rok čo rok máme v liturgickom kalendári pôstne obdobie a my sa právom môžeme pýtať: Prečo je to tak? Vieme, že sám Pán Ježiš sa postil 40 dní a 40 nocí. Preňho bolo pôstne obdobie veľmi intenzívne a skončilo sa víťazstvom. Ježiš zakúsil púšť, divočinu, pôst, osamelosť, neutíchajúci hlad a útoky Nepriateľa – pokúšanie. No Ježiš zvíťazil! My si sotva vieme predstaviť možnosť odísť 40 dní a 40 nocí na púšť a tam prežiť pôstne obdobie. Práve preto potrebujeme, rok čo rok, krok za krokom, očisťovať svoje srdce a upriamovať ho na Boha.

Pán Ježiš, aj keď neprestal byť Božím Synom, vyhral bitku nad satanom. Mohol ho rozprášiť svojou Božskou mocou, ale on zvíťazil ľudskou vôľou. Z toho nám plynie trojitá útecha. Po prvé: aj keď sa niekedy pravdivo hovorí o zbožštení človeka, nepotrebujeme byť bohmi, aby sme porazili Nepriateľa. Ježiš nám dal zbraň – meč Ducha Svätého, ktorým je Božie slovo. Kresťan by mal zvlášť v čase pôstu hľadať posilu v Svätom písme pre rozličné skúšky či duchovné boje. Po druhé: keďže Ježiš už zvíťazil nad Zlým, môže nás posilňovať. Preto sa v čase skúšok obráťme na neho. A napokon po tretie: Ježiš bol plný Ducha Svätého. Aj my potrebujeme pomoc Ducha Svätého. Nenechajme sa znepokojiť, že keď nás Duch Svätý vedie, často sa ukáže aj Nepriateľ – pokušiteľ. Vždy, keď sa usilujeme o osobný vzťah s Ježišom, o život viery, ukáže sa aj Nepriateľ, ktorému sa to nepáči. Netreba sa znepokojovať, ale počítať s tým. Veď taký istý údel dolieha na kresťanov usilujúcich sa nasledovať Ježiša po celom svete.

Mnohí z nás boli na Popolcovej stredu poznačení popolom. Počuli sme slová: „*Pamätaj, že si prach a na prach sa obrátiš!*“, alebo „*Kajajte sa a verte evanjeliu!*“ A hoci znovu a znovu, rok čo rok nastupujeme na túto cestu pokánia a pôstu, predsa sa niektorí z nás pýtame: Má to vôbec zmysel?! Pomôže mi vôbec tento pôst pokročiť v láske k Bohu a k blížnemu? Zvíťazím už konečne v mojich bitkách s Nepriateľom? Milí Terchovci, určite to má zmysel. Povzbudíme sa aj témou jubilejného roka – **Pútnici nádeje**. S očami upretými na Ježiša s dôverou vykročíme na cestu pokánia.

Liturgia slova Popolcovej stredy nám poskytuje konkrétne rady. Prorok Joel sa na nás obracia s Pánovými slovami, aby sme si roztrhli srdcia, nie šaty (porovnaj Joel 2,13), lebo dôležité je vnútro, nie povrch. A svätý Pavol a Timotej nás v Kristovom mene prosia: „*Zmierte sa s Bohom!*“ (2Kor 5,20). Podobne ako sa môže narušiť vzťah medzi ľuďmi a je potreba odpustiť si, podobne sa mohol narušiť náš vzťah s Bohom. Je treba vyznať svoje hriechy, vzdať sa ich a odovzdať Bohu. Nestačí ich vyznať len všeobecne, ako to máme v úvode sv. omše Vyznávam..., ale jasne pomenovať.

Ježiš nás v evanjeliu Popolcovej stredy trojako pozýva: k almužne, ďalej k modlitbe a napokon k pôstu. Trikrát vyhlasuje: „*Tvoj Otec ťa odmení, lebo on vidí aj v skrytosti*“ (Mt 6,4.6.18). Tým nás varuje pred povrchným a čisto vonkajším plnením jeho slov. Dôležité je vnútorné obrátenie, ktoré sa prejavuje v skrytosti, avšak vidí ho náš nebeský Otec. Netreba hľadať pozornosť pre seba, ale chcieť nadovšetko a jedine oslavu Boha. Podobne, keď dávame almužnu, aby nás druhí videli, v skutočnosti nedávame chudobným, ale platíme za ľudskú chválu. Milí Terchovci, pôstna cesta je cesta kríža. Celoročne sa chodíva na Krížovú cestu na Oravcove, lebo keď kráčame Ježišovou krížovou cestou, nachádzame posilu na krácanie po našej krížovej ceste. O sv. Arnoldovi Janssenovi je známe, že sa každé ráno modlil krížovú cestu. A jeho dar pre misionárov bol tzv. misijný kríž. Svätý Arnold dobre vedel, že kríž je nástroj na naplnenie Ježišových slov: „*Ak pšeničné zrno nepadne do zeme a neodumrie, ostane samo. Ale ak odumrie, prinesie veľkú úrodu*“ (Jn 12,24).

Milí Terchovci, prajem vám požehnaný čas tohtoročného pôstneho obdobia.

Páter Dávid Kancian, SVD
kaplán
FOTO Marián Zajac



Drevo s krížom

Kaplnky a kríže v Terchovskej krajine

(LXXIX., LXXX.)

Kaplnky, kríže – Božie muky, sochy svätých či zvonice sú hojne rozosiate po celom terchovskom chotári. Popri cestách, v osadách, na kopcoch, pri domoch... Dodávajú miestam, na ktorých sa nachádzajú, ďalší rozmer. Ten človek pochopí, až keď sa na tom mieste zastaví, zamyslí, porozhliada a pomodlí. Tak ako zbožný terchovský umelec, ktorý v priebehu storočí roztrúsil svoje kamenné, drevené i železné artefakty po Terchovskej krajine, aby vydal svedectvo o dobe, v ktorej žil, a zanechal posolstvo pre súčasnosť. Preto sme sa rozhodli na stránkach obecných novín mapovať a približovať tieto zaujímavé miesta ako príspevok k lepšej orientácii a poznaniu našej – terchovskej histórie. V tomto čísle si bližšie predstavíme kaplnku Panny Márie na novej drevenici na Májovej ulici a sklenený kríž na obetnom oltári v Diecéznej svätyni sv. Cyrila a Metoda.

Kaplnka Panny Márie na Májovej ulici

Táto 80 cm vysoká a 50 cm široká kaplnka s 60 cm vysokou sochou Panny Márie je zabudovaná do priečelia drevenice – Chaty Márie Méry, ktorú postavili manželia **Karol a Eva Krištofenci z Dunajskej Lužnej**. Rodinné korene ale majú v Terchovej a o ich zaujímavom životnom príbehu si viac napíšeme v niektorom z nasledujúcich vydaní obecných novín. Teraz nám však viac prezradia o okolnostiach ohľadne vzniku samotnej kaplnky i ďalších súvislostiach spojených s jej realizáciou.

„Príbeh našej dreveničky, pri ktorej vybavovaní nám veľa pomohli Ferko Zicho a Paľko Michálek, je na



dlhšie rozprávania. Sme ale veľmi radi, že nám Pán Boh doprial dostať sa sem do Terchovej a mať takých dobrých susedov, ako máme, že nás medzi seba prijali. Chceli sme sem prísť z viacerých dôvodov. Jednak sme obaja po rodičoch poloviční Terhovci a máme k obci vzťah, a tiež zo zdravotného dôvodu manželky Evky, ktorá má problémy s dýchaním a tunajší vzduch jej prospieva. Podarilo sa to na radosť nielen našu, ale i našich detí a vnúčat, ktoré majú vrelý vzťah k Terchovej a vždy sa sem tešia. No a s kaplnkou to bolo tak, že sme si dávno povedali: ak bude chata, bude vpredu aj Panna Mária. Sme Mariánski ctitelia, moja mama mala vrúcny vzťah k Panne Márii, rovnako aj manželka a jej mama. Často sme chodievali na púť do Marianky, na Staré Hory, veľakrát aj do Mariazellu. No a nápis **Mária Méry**, ktorý je nad kaplnkou, to musím povedať pravdu, som nevymyslel ja, ale moja manželka, Potajomky poprosila stolára, aby tam dal mamine meno za slobodna, pretože ozaj mala veľmi v úcte Pannu Máriu.

Musíme ešte povedať s veľkou vďakou, že poctivý majster Miroslav Teluch z Veličnej, ktorý chatu stavaj, je tiež hlboko veriaci človek, šikovný a usilovný. A tiež Janko Mažgút, ktorý následne robil vnútro chaty. Oni dvaja sú aj za realizáciou kaplnky. Stavaj sme začali v auguste 2018, hneď po Jánošíkových dňoch, a o rok už bola stavba hotová aj s kaplnkou. Sochu Panny Márie sme objednali na Starých Horách a počas dovolenky nám ju vtedy požehnal verbista páter Peter Dikoš, blízky sused z Májovej ulice.

Vnútro kaplnky je osvetlené, čoho sme sa zo začiatku aj obávali, či to susedom príliš nesvieti. Ale poviem, že keď som občas pozrel z okna, tak veľa ľudí sa pri prechádzaní okolo zastaví, prežehná, niektorí aj pomodlia, čo nás veľmi teší. Manželka Evka má dokonca zaujímavú príhodu. Raz v noci išla okolo partia mladých z diskotéky. Ešte nespala a počula, ako si v dobrej nálade aj zahrešili. No a jeden chlapec do toho povedal: „Prestaňte hrešiť, nevidíte tu Pannu Máriu...“ Takže má to aj istý výchovný účinok“, uzavrel svoje rozprávanie Karol Krištof, ktorého dopĺňala manželka Evka. Obom za ochotnú spoluprácu ďakujeme.

Kríž na obetnom oltári v Diecéznej svätyni sv. Cyrila a Metoda

V roku 2017 prebiehala v Kostole sv. Cyrila a Metoda komplexná prestavba presbytéria. Nový liturgický priestor výtvarne navrhol a s kolektívom spolupracovníkov jeho prestavbu aj realizoval akademický sochár Milan Opalka. Celé dielo následne 9. októbra 2017 konsekroval žilinský diecézny biskup Tomáš Galis. Súčasťou obnovy bol aj nový kamenný obetný oltár. Na jeho čelnej strane v strede bol osadený sklenený kríž, ktorý pozostáva z piatich sklenených komponentov kvádrového tvaru rôznych rozmerov. Vo vnútri centrálného skleneného komponentu bol ponechaný priestor na relikviu. Kríž je vysoký 47 cm a široký 37 cm. Dňa 14. februára 2020 okolo desiatej hodiny dopoludnia osadil Milan Opalka do centrálnej časti kríža relikvie sv. Klimenta Ochridského. Nielen o tomto akte, ale o obetnom oltári ako celku viac porozpráva spomínaný **Milan Opalka**.

„Tvoria ho tri bloky terchovského pieskovca. Symbolizujú tri božské osoby. Ďalšou symbolikou sú dve otvorené knihy pod menzou. Je to pripomienka svätých Cyrila a Metoda, ako aj knihy Starého a Nového zákona. Predelom medzi knihami je sklenený kríž z brúseného skla, tzv. zlatá optika. Sklo je postriebrené, čím vťahuje človeka do seba – sme priťahovaní a vťahovaní do kríža. V centrálnej časti kríža, kde je priesečník ramien, akoby v jeho srdci, sa nachádzajú relikvie sv. Klimenta



Ochridského, jedného z tzv. Sedmopočetníkov, ktorí pokračovali v misii svojich učiteľov Konštantína-Cyrila a Metoda. Centrom a ťažiskom ich činnosti bolo ohlasovanie Kristovho Evanjelia, ktoré preložili do zrozumiteľnej reči našim predkom. Evanjelium je pre kresťanov poklad a centrálny bod našej viery, preto som umiestnil ostatky sv. Klimenta Ochridského do stredu – srdca kríža“, originálne priblížil symboliku a jej súvislosti zhmotnené v hodnotnom sakrálnom diele autor Milan Opalka.

Ostatky sv. Klimenta Ochridského osadené v spomínanom kríži pochádzajú zo severomacedónskeho mesta Ochrid, kde bol po svojej smrti svätec pochovaný. Vďaka za to, že v našom chráme máme spomínaný vzácny dar, patrí aj ochridskému a macedónskemu arcibiskupovi Stefanovi i súčasnému rektorovi Pápežského slovenského kolégia sv. Cyrila a Metoda vdp. Pavlovi Zvarovi, odkiaľ relikvie prostredníctvom otca biskupa Tomáša Galisa putovali do Terchovej. K nám prišli 9. októbra 2019 na 70. výročie posvätenia Kostola sv. Cyrila a Metoda, ktorý počas slávnostnej svätej omše povýšil otec biskup Tomáš na Diecéznu svätýňu.

Text a foto Marián Zajac



Slávnostná sv. omša pri príležitosti 70. výročia posvätenia Kostola sv. Cyrila a Metoda (9. október 2019). FOTO František Mucha

Lesný náučný chodník Terchovské srdce

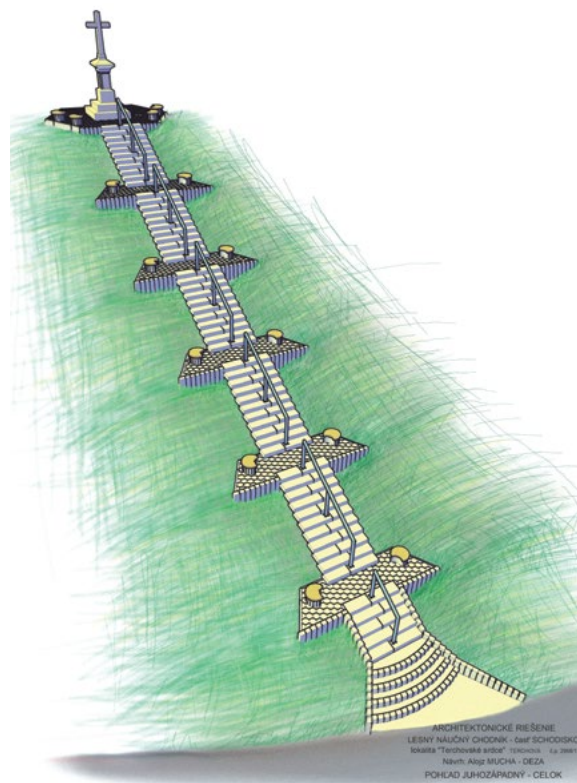
Stavba Lesného náučného chodníka, ktorú by sme radi spustili v máji, respektíve júni tohto roka, je zameraná na rozšírenie a dobudovanie ďalšej trasy k už existujúcemu náučnému chodníku, vedúcemu k rozhľadni Terchovské srdce. Stavba bude z dotačných financií poskytnutých z Oblastnej organizácie cestovného ruchu Malá Fatra. Išlo by o zveladenie priestoru existujúceho kamenného kríža a jeho okolia, postaveného v roku 1923. Spomínaná rozhľadňa bola vybudovaná v roku 2015, teda pred desiatimi rokmi, spolu s náučným chodníkom, na ktorom je osadených 10 panelov – popri chodníku vedúcom cez lesný porast.

Táto obľúbená lokalita je hojne navštevovaná turistami, návštevníkmi, ale aj miestnymi obyvateľmi; nachádza sa blízko centra Terchovej a sú z nej na obec a veniec hôr okolo nádherné výhľady. Po vybudovaní nového chodníka sa rozšíri oddychovo-športová a náučná zóna, ktorej cieľom je priblížiť návštevníkom faunu i flóru miestnych biotopov a oboznámiť ich s typickou prírodou Malej Fatry, kultúrnymi a duchovnými hodnotami Terchovej. Rozšírením Lesného náučného chodníka sa naskytú nové pohľady na okolie, zvýši sa variabilita pohybu turistov i návštevníkov a záťaž sa rozloží na väčšiu plochu daného územia. V nadväznosti na blízke turistické i cykloturistické značené trasy má uvedené územie pre miestnu komunitu a tiež návštevníkov Jánošíkovho kraja veľký rozvojový potenciál aj do budúcnosti.

Jozef Dávidík

starosta obce

Vizualizácia priestoru Alojz Mucha



Obečná knižnica a FPU

Obečná knižnica v Terchovej aj v tomto roku nakúpila nové tituly kníh vďaka projektu s podporou FPU. Projekt bol schválený a podporený sumou 1600 eur so spolufinancovaním Obečného úradu v Terchovej 200 eurami.

V septembri sme mohli začať s nákupom nových kníh, ktoré sme ukončili tesne pred novým rokom. Pri výbere titulov sme sa inšpirovali záujmom čitateľov o dané knihy. Išlo hlavne o detektívky, ktorých akoby stále nebolo dosť (Arlidge, Reganová, Bryndza, Dán, Yrsa, Minier...), ďalej o ženské romány historické aj zo súčasnosti (Gillierová, Keleová-Vasilková, Repová, Laddová, Bowmanová, Gregoryová...), poéziu pre dospelých i deti, detské rozprávkové i príbehové knihy o zvieratkách, fantastické príbehy, komiksy (Záchraná stanica, Zvierací záchranári, Denník odvážneho bojka, Dogman, Holubia agentúra...). Za celý rok bolo zakúpených 230 titulov, z toho 154 vďaka FPU, 76 kníh z prostriedkov Obečného úradu a zo zápisného a poplatkov za omeškanie. Darom sme dostali 5 kusov knihy Terchovská muzika, ktorá získala cenu Najkrajšia kniha roka 2023. Všetky knihy, ktoré boli podporené FPU boli riadne zapísané do prírastkového zoznamu kníh a označené logom fondu.

Knižnicu v roku 2024 navštívilo 1381 záujemcov, aktívnych zaregistrovaných čitateľov bolo 227, počet vypožičaných knižničných jednotiek bolo 4902. Tieto čísla sú oveľa nižšie ako v roku 2023, pretože knižnica bola takmer dva mesiace zatvorená pre PN pracovníčky knižnice.

Verím, že aj v roku 2025 si nájdú cestu do Obečnej knižnice v Terchovej milovníci písaného slova a prežijú s hrdinami kníh príjemné chvíle. Knižnica je otvorená v pondelok, utorok a piatok. Tešíme sa na Vašu návštevu.

Alena Cingelová

FOTO Marián Zajac



Z verejných zdrojov podporil
u. fond
na podporu
umenia

V každej knižnici by malo byť takéto kreslo...

Vianočné trhy i fašiangy milo prekvapili

Vážení spoluobčania, milí priatelia!

Vo vianočnom čísle Terchovských novín som vyslovil pranie, aby sa Vianočné trhy (20. – 21. december 2024), ktoré obec premiérovito zorganizovala spolu s Reštauráciou Italiana, vydarili a aby sme na nich spoločne zažili priateľskú a iskrivú atmosféru. Tí z vás, ktorí ste trhy a bohatý kultúrny program navštívili, mi iste dáte za pravdu, že sa tak aj stalo. Bol som milo prekvapený a myslím, že v tejto začatej tradícii budeme pokračovať, lebo ohlasy boli veľmi pozitívne.

To isté platí aj o nedávno konaných fašiangoch. Poslednú fašiangovú sobotu, 1. marca 2025, sme si spoluprácu obce a Reštaurácie Italiana zdarne zopakovali. Výsledkom bolo opäť priateľské ovzdušie a kopec humoru, ktoré k fašiangovému času jednoducho patria.

Chcem sa všetkým, ktorí sa o organizáciu spomínaných akcií pričínili, poďakovať a verím, že spolu pripravíme pre vás, milí Terhovci, i ďalšie zaujímavé podujatia.

Jozef Dávidík

starosta obce

FOTO František Mucha, Rudolf Patrnčíak



Na vianočných trhoch panovala skvelá atmosféra



Peter Sič, Jozef Dávidík, moderátor Michal Vojtek



Vianoční koledníci



Na fašiangoch nechýbali zabijačkové špeciality



K fašiangom patrí zabava





Autorom vizuálu chystaného 63. pokračovania „terchovského štátneho sviatku“ je dlhoročný výtvarník Jánošíkových dní Ján Novosedliak

Festivalové prípravy v plnom prúde

Dramaturgia Medzinárodného folklórneho festivalu Jánošíkove dni v Terchovej bola v ostatných jedenástich rokoch postavená na východiskových myšlienkových bodoch, ktoré programovo rozvíjali tieto kľúčové slová:

2014 – **UNESCO**
 2015 – **Jubileá**
 2016 – **Kontinuita**
 2017 – **Výmena**
 2018 – **Legenda**
 2019 – **Muzikant**
 2020 – **Otcovizeň**
 2021 – **K.R.O.J**
 2022 – **K.U.M.Š.T.**
 2023 – **M.U.Z.I.K.A.**
 2024 – **KORENE**

Pokiaľ ide o chystaný 63. ročník Jánošíkových dní (30. júl. – 3. august 2025), východiskovým dramaturgickým, respektíve ideovým bodom bude kľúčové slovo **SVADBA** – s podtitulom **Päť dní na veselí**.

Zdôvodnenie konceptu

V období od 14. do 17. storočia zasiahla územie dnešného Slovenska prísťahovalecká vlna označovaná ako valašská kolonizácia. Počas nej prichádzalo na naše teritórium valašské obyvateľstvo, ktoré sa živilo prevažne horským pastierstvom oviec, a preto osídľovalo najmä vyššie položené horské a podhorské oblasti. Na teritórium dnešného Slovenska prenikli prví valaskí pastieri v prvej polovici 14. storočia (najzaujímavejšie oblasti Východných Karpát). Ich prítomnosť vo Zvolenskej, Liptovskej, Oravskej a Trenčianskej župe, do ktorej neskôr patrila obec Terchová, máme hodnoverne doloženú v druhej polovici 15. storočia. Oprávnené možno konštatovať, že do „konca stredoveku

sa valašské pastierstvo rozšírilo vo všetkých oblastiach Slovenska zasiahnutých valašskou kolonizáciou“.

Zásadnejší vplyv na charakter osídlenia na Orave a Kysuciach (vrátane Terchovej) mala ale valašská kolonizácia v období raného novoveku – čiže v priebehu 16. a 17. storočia. Valašské obyvateľstvo prinieslo na naše územie nielen valašské právo, osobitnú formu valašskej samosprávy, hrubé valašské súkno, technické zariadenie na vodný pohon a hlavne nové formy chovu takzvaného valašského dobytku (ovce, kozy), ale bezprostredne s ním súvisia aj počiatky formovania tradičnej ľudovej (pastierskej) kultúry na Slovensku. Závery rôznych výskumov jednoznačne dokladajú, že pôvodné domáce obyvateľstvo si osvojilo, prevzalo a rozvinulo kultúru valašských, respektíve ovčiarskych kolonistov. Dodnes registrujeme na Slovensku hojný výskyt prvkov valašskej (valaskej) kultúry. Prejavujú sa nielen v spôsobe života, ale najmä v hudobnom a tanečnom folklóre, hre na píšťalky, gajdy a fujary. Valaský tanec kľúčovo ovplyvnil celú tanečnú kultúru pôvodného obyvateľstva, pastierske piesne boli mimoriadne obľúbené v jednotlivých dedinských spoločenstvách. Muzikanti, ktorí hrávali kedysi na zábavách či svadbách, zvykli bývať hlavne pastieri. Samozrejme, v plnej miere to platilo aj o Terchovej a jej hudcoch.

Neodmysliteľným fenoménom tradičnej ľudovej kultúry bola **svadba** ako historicky vývinový systém obradov a zvykov sprevádzajúcich uzavretie manželstva, čím sa spoločensky, respektíve sakrálné potvrdila jeho právoplatnosť. Svadba patrila do skupiny rodinných obyčajov a svojím významom medzi takzvané obrady prechodu. Išlo v podstate o vylúčenie mladuchy a ženicha z dovtedajších vzázkov (z rodiny, zo spoločenstva slobodných) a ich prechod i prijatie do novej rodiny, medzi dospelých členov spoločnosti. Aj v prípade Terchovej tak svadba v mnohom zastupovala iniciáciu. Uzavretie manželstva znamenalo nielen spojenie muža a ženy, ale aj spríbuznenie ich rodín.

Dôležité vždy bolo – a zostáva dodnes – zabezpečenie potomstva a ekonomickej prosperity novej rodiny. Tieto faktory biologického i sociálneho charakteru určili základný všeludský obsah svadby. Popri tom sa v nej odrazili aj iné špecifické historické danosti spoločenského: sociálno-hospodárske podmienky, etnograficko-kultúrne procesy, náboženské predstavy a liturgia, právne a morálne normy (únos nevesty, kúpa nevesty...), etika a iné zložky duchovného i materiálneho života a kultúry. Isteže, aj v Terchovej bola svadba a všetko, čo s ňou akýmkoľvek spôsobom súviselo, fundamentálne prepojená s ľudovými tradíciami, kultúrou, umením, respektíve folklórom.

Terchovská muzika, spev a tanec vždy boli, sú a budú kľúčovým prvkom svadby na terchovský spôsob. Týkalo sa to svadobnej družiny, svadobného sprievodu, svadobných funkcionárov, svadobných hostí, rôznych rituálov a magických úkonov a, samozrejme, svadobnej hostiny. Osobitnou kapitolou je svadobný odev, pričom v tejto súvislosti platí tvrdenie odborníkov, že terchovský kroj plným právom obdivujú mnohí, hoci nie je prezdobený. Ide však o jedinečný a veľmi známy tradičný ľudový odev – najmä ten mužský. Prakticky rovnaký nosili chlapi aj severnejšie, smerom na Kysuce. Autentický odev bol zhotovovaný z ľanu, ktorý sa v týchto horských oblastiach dopestoval ľahšie. Stojí za zmienku, že do Terchovej nikdy neprenikli farebné kartúny ani modrotlač – len brokát a bavlnený satén, čiže lesklé materiály s atlasovou väzbou. „Do krásy odeté“ terchovské ženy aj pri svadbách vždy kráčali s dobou. Len čo boli dostupné tenké a jemné továrenské materiály, začali z nich šiť. Najobľúbenejšie boli priesvitné: mul, etamín, organín alebo vaper. Doteraz môžeme obdivovať, napríklad, rukávce z nádhernej priesvitnej naškrobenej látky, z ktorej mávali mladé dievčatá aj sukne a zástery.

S archaickou terchovskou svadbou je od roku 1968 intesantne prepojený konský vozový sprievod – erbový program medzinárodného folklórneho festivalu Jánošíkove dni. Odkazuje na starú tradíciu, ktorá sa v Terchovej kontinuálne rozvíjala (podľa písomných záznamov) minimálne od polovice 19. storočia. Konkrétne išlo práve o svadby, ktoré charakterizovala skutočnosť, že nevestu, ženícha, svadobných funkcionárov a hostí vozili gazdovia na drevených rebriniakoch, vyzdobených rôznymi pestrofarebnými stužkami a inými dekoráciami. Hádám ani netreba

uvádzať, že pri všetkých svadobných obradoch neodmysliteľne asistovala terchovská muzika.

Konský voz bol aj tradičným dopravným prostriedkom. Ešte v 60. rokoch minulého storočia spájal osady s centrom Terchovej, ľuďom slúžil na presun do kostola, k lekárovi, na doplnenie zásob potravín... Obyvateľov tak sprevádzal celý život – od narodenia až po poslednú cestu a rozlúčku na cintoríne. Skutočná majestátnosť konského voza sa ale naplno prejavila počas svadiieb.

Priebeh historickej terchovskej svadby ako prvý zdokumentoval miestny rodák k **Michal Vojtek** v *Časopise Muzeálnej slovenskej spoločnosti* (1903–1905), ktorý vo vtedajšom Turčianskom Svätom Martine vydával Andrej Kmeť. Fenomén starobylej svadby v kraji Jánošíka neskôr komplexnejšie spracoval **Rudolf Patrňák** (diplomová práca *Príspevok k hudobnému folklóru v Terchovskej doline*, 1980), čiastočne tiež **Ján Miho** s **Klimentom Ondrejkom** (článok *Svadba v Terchovej* uverejnený v periodiku *Rytmus*, 1981). Tematika rezonuje aj v knižnej monografii *Terchovská muzika* od autora **Petra Cabađaja** (2023). Známy literár **Milan Ferko**, rodák z neďalekého Veľkého Rovného, ju reflektoval v básni *Z terchovskej svadby*, **Ján Jánošík** zas vo svojom *Muzikáli z Terchovej* (2023).

Obec Terchová ležiaca na rozhraní Horného Považia, Kysúc a Oravy, v lone krásnej prírodnej scenérie, patrí medzi tie lokality, kde sú živé rôzne prejavy ľudovej tradície, pričom mimoriadne je rozvinutá najmä hudobná kultúra. Ako je všeobecne známe, v decembri 2013 bol v azerbajdžanskej metropole Baku prvok Terchovská muzika zapísaný do Reprezentatívneho zoznamu nehmotného kultúrneho dedičstva ľudstva UNESCO. Odborná komisia ocenila mimoriadne osobitý nástrojový štýl ľudovej hudby, spojený s charakteristickým spevným a tanečným prejavom viazaným na jednu lokalitu a jej širšie okolie. Zároveň ide o dôležitú súčasť kultúrneho posolstva obce, s ktorým sa identifikujú miestni obyvatelia. Terchovská muzika sa tak zaradila k tým prejavom nehmotného kultúrneho dedičstva, v ktorých sa podarilo zachovať dlhodobú, nepretržitú, kontaktnú medzigeneračnú komunikáciu pri ich odovzdávaní a šírení. Všetky uvedené faktory vedno so silným medzinárodným presahom, odborným zázemím, nasadením a entuziazmom folklóristov z Jánošíkovho kraja sa pred jedenástimi rokmi podpísali pod

spomenuté začlenenie terchovskej muziky do zoznamu UNESCO.

Terchovské jubileá v roku 2025 (výber)

Milan Šaradin (115. výročie narodenia fotografa a publicistu)

Vincent Rybár (110. výročie narodenia folklóristu a predníka terchovskej muziky)

Vincent Synák (100. výročie narodenia a 5. výročie úmrtia spoluorganizátora Jánošíkových dní)

Vladimír Maruna (85. výročie narodenia spoluzakladateľa Jánošíkových dní)

Viliam Meško (85. výročie narodenia folklóristu, terchovského muzikanta, speváka, tanečníka, umeleckého rezbára a herca)

Alojz Cabađaj (nedožitá 85. výročie narodenia folklóristu a terchovského muzikanta)

Filip Komačka (80. výročie narodenia spoluorganizátora Jánošíkových dní)

Pavol Krištofík (70. výročie narodenia bývalého starostu Terchovej a spoluorganizátora Jánošíkových dní)

Ján Novosedliak (65. výročie narodenia dlhoročného výtvarníka Jánošíkových dní)

František Balát (60. výročie úmrtia predníka terchovskej muziky)

Jozef Dávidík (60. výročie narodenia starostu Terchovej a predsedu terajšieho organizačného štábu Jánošíkových dní)

Veronika Hajasová (nedožitá 60. výročie narodenia folklóristky, muzikantky, šičky ľudových odevov a členky programovej rady Jánošíkových dní)

Kazimír /Miro/ Križo (55. výročie úmrtia učiteľa, spoluzakladateľa Jánošíkových dní a zakladateľa konského vozového sprievodu)

Marián Zajac (50. výročie narodenia učiteľa, publicistu a spoluorganizátora Jánošíkových dní)

Alojz Kováč-Bubák (45. výročie úmrtia ľudového rozprávača, ktorý účinkoval vo filme *Obrázky starého sveta*)

Filip Dávidík (40. výročie úmrtia prvého slovenského detského filmového herca, ktorý stvárnil v dlhometrážnom hranom titule *Jánošík* z roku 1935 postavu Janka)

Ján Rybár (nedožitá 40. výročie narodenia folklóristu a predníka terchovskej muziky)

Pavel Martvoň (25. výročie úmrtia zberateľa a hudobníka)

Vladimír Ondruš (10. výročie úmrtia filmového a televízneho kameramana a režiséra)

Ladislav Cingel (5. výročie úmrtia folkloristu a terchovského muzikanta)

- 445. výročie prvej písomnej zmienky o Terchovej
- 90. výročie nakrútenia kultového filmu režiséra Martina Friča Jánošík, v ktorom titulnú rolu stvárnil Paľo Bielik
- 60. výročie založenia Folklórneho súboru Rozsutec zo Žiliny, ktorý je neodmysliteľne spojený s terchovskou muzikou, spevom a tancom
- 50. výročie vzniku textu slávnej piesne Karola Duchoňa *V slovenských dolinách* (text napísal Ľuboš Zeman)
- 35. výročie založenia obecných novín Terchová

Jubileá slovenských a zahraničných osobností, ktoré sú významne spojené s Terchovou, respektíve propagáciou folklóru, tradícií a zvykovstvia Jánošíkovho kraja (výber)

Pavol Jozef Šafárik (230. výročie narodenia básnika, etnografa a spisovateľa – v jeho tvorbe prvý raz v slovenskej poézii zreteľnejšie vystupuje Jánošík ako symbol a ľudový hrdina)

Mikuláš Galanda (130. výročie narodenia výtvarníka, v ktorého tvorbe významne rezonuje aj zbojnícka tematika)

Mária Rázusová-Martáková (120. výročie narodenia spisovateľky, poetky, dramatičky – okrem iného autorky veršovanej divadelnej hry Jánošík)

Paľo Bielik (115. výročie narodenia filmového režiséra, scenáristu, herca a propagátora jánošíkovskej tradície)

Ján Okál' (110. výročie narodenia a 35. výročie úmrtia exilového básnika, spisovateľa – autora v angličtine napísanej historickej prózy o Jánošíkovi)

Zdeno Horecký (95. výročie narodenia výtvarníka, propagátora jánošíkovskej tradície a čestného občana Terchovej)

Ján Kulich (95. výročie narodenia sochára, medailéra a pedagóga – autora Jánošíkovej sochy v Terchovej)

Alica Elscheková (95. výročie narodenia hudobnej vedkyne)

Ladislav Leng (95. výročie narodenia folkloristu, etnomuzikológa a editora)



Terchovská muzika a svadba v kraji Jánošíka boli vždy spojenými nádobami (50. roky minulého storočia)

Štefan Pelikán (90. výročie narodenia a 5. výročie úmrtia sochára, maliara, grafika a scénografa)

Ernest Bryll (nedožitý 90. výročie narodenia poľského básnika, spisovateľa a textára – spoluautora muzikálu Na skle maľované)

Svetozár Stračina (nedožitý 85. výročie narodenia folkloristu, hudobného skladateľa a režiséra, klaviristu)

Soňa Řeháková (70. výročie narodenia dlhoročnej riadičky Krajského kultúrneho strediska v Žiline a spoluorganizátorky Jánošíkových dní)

Bernard Garaj (65. výročie narodenia folkloristu, etnomuzikológa, a vysokoškolského pedagóga)

Juraj Hamar (60. výročie narodenia estetika, folkloristu, etnológa, pedagóga, generálneho riaditeľa SLUK-u – scenáristu a režiséra programov Jánošíkových dní)

Janko Alexy (55. výročie úmrtia výtvarníka, spisovateľa, publicistu a propagátora jánošíkovskej tradície)

Ján Hrušovský (50. výročie úmrtia spisovateľa, autora populárneho historicko-dobrodružného románu Jánošík)

Ľudovít Fulla (45. výročie úmrtia výtvarníka, pedagóga a propagátora jánošíkovskej tradície)

Pavol Tonkovič (45. výročie úmrtia folkloristu, hudobného skladateľa a dirigenta, etnomuzikológa, pedagóga – autora zvučky Jánošíkových dní)

Ludvík Kunz (20. výročie úmrtia českého folkloristu, etnografa, múzejníka, bibliografa a pedagóga)

Milan Ferko (15. výročie úmrtia spisovateľa, básnika, dramatika – autora trojzväzkového románu Jánošík)

Martin Ľapák (10. výročie úmrtia filmového a televízneho režiséra, folkloristu, tanečníka a choreografa)

Ondrej Demo (5. výročie úmrtia folkloristu, etnomuzikológa,

rozhlasového redaktora a čestného občana Terchovej)

Súvislosti

Hoci folklór sa už dávno stratil zo svojho prostredia spolu s ustupovaním foriem tradičného spôsobu života, vôbec to neznamená, že masívne zanikli piesne alebo tance. Zmenila sa forma ich existencie aj podoba. Staré tradície nesporne oslovujú a inšpirujú i dnes. Dôležité však je, ako s nimi budeme narábať a hlavne, či ich budeme vôbec bližšie poznať. O dôkladnejšie poznanie mnohorakých prejavov ľudových tradícií, ich propagáciu a dôstojnú prezentáciu v domácom i medzinárodnom meradle sa už vyše šesť decenií vytrvalo snažia aj Jánošíkove dni v Terchovej.

Umenie bez tradície je nemysliteľné. Vždy však bude záležať od toho, čo si z tradície slobodne vyberieme. Kým folklór je kultúra, na ktorú sa pozeráme, tradície sú kultúrou, ktorú žijeme. Sebaidentifikácia (stotožnenie) s dedičstvom otcovizne pritom vôbec nemusí byť nútená. Nie je to uniforma navlečená nasilu, ale príjemná domácka žičlivá atmosféra, v ktorej si vnímavý človek chce hovieť čo najdlhšie. Terchovskí muzikanti, speváci a tanečníci vedia takúto čarovnú atmosféru spontánne navodiť nielen na Jánošíkových dňoch či iných akciách doma, ale aj všade tam, kam ich kroky zavedú. V súvislosti s Terchovou je tiež dôležité pripomenúť, že duchovné, hudobné, folklórne, etnografické, výtvarné, literárne, divadelné a filmové tradície obce predstavujú dlhodobý intenzívny zdroj výmeny kultúrnych hodnôt a tvorivej konfrontácie s okolitým svetom.

Pravá identita človeka sa formuje koreňmi – materinskou rečou, zvykmi a nehmotnou (duchovnou) kultúrou, v obkolesení ktorej vyrastá. Toto stotožnenie sa ďalej

viaže na „pevninu detstva“, rodný kraj či región. Hodnoty a odkaz dedovizne, ktoré človek vyznáva a rozvíja, sa stávajú jeho spojivkom voči cudziemu. A čím je tlak „cudzieho“ viditeľnejší, hmatateľnejší a intenzívnejší, tým väčší sa človek chce stotožniť s tým, čo považuje za svoje. Lebo to predstavuje jeho obranu, vlastný pocit identifikácie, bezpečia, domova... V plnej miere môžeme uvedené slová aplikovať aj v prípade Terchovcov. Folklorne inšpirácie, ľudové tradície, hrdosť na svoj pôvod sa z ich duše a srdca nevygumujú nikdy. Najmä u muzikantov ide o fundamentálny zreteľ osobnostnej identity, ktorý si starostlivo chráni, strážia a prehlbujú.

Terchovské srdce bolo vždy mimoriadne citlivé na interpretačné majstrovstvo muzikantov, spevákov a tanečníkov z Jánošíkovho kraja. Dokázalo harmonicky biť, keď sa svojho milovaného nástroja chopili ľudia, pre ktorých boli vzťah ku koreňom (otcovizeň, dedovizeň) a terchovská muzika doživotnou posvätnou kategóriou. Terchová v sebe geneticky vlastní čarovnú silu, ktorá akoby mimo vplyv okolitého sveta, štedro a originálne zároveň, ponúka tomu istému svetu vlastné posolstvo. Hoci jeho podoba býva spravidla nevyspytateľná, v súvislosti so vzťahom k dedičstvu minulosti a rodisku však zostáva pôsobivo a úprimne rovnaká. Každý terchovský muzikant či folklorista je inšpiratívne poznačený týmto osudovým

vzťahom, pre každého terchovského muzikanta či folkloristu sú ale rodné súradnice životodarnými kúpeľmi, blahodarne poskytujúcimi neustále nové a nové tvorivé sily a energiu na ďalšie interpretácie.

Vzťah k univerzálnym hodnotám kultúrneho dedičstva v Terchovej neodmysliteľne súvisí s akcentovaním historickej kontinuity, ako aj silnou individuálnou identifikáciou s obecným, respektíve tradičným geniom loci (duchom miesta). Harmonicky sa v ňom prepája spolupatričnosť, hrdosť a sebavedomie s autorskou (rodáckou) reflexiou. Konkrétnym výsledkom je prezentácia pestrej škály aktivít s neskrývanou ambíciou ponúknuť svetu Jánošíkov kraj ako interestinge miesto Slovenska, kde (naväzujúc na bohatú minulosť) zladene koexistuje živá tradičná kultúra s dynamicky pulzujúcou súčasnosťou.

Záverom

Vyššie šesťdesiat rokov prichádzajú do Terchovej milovníci ľudového umenia a folklóru z domova i zo sveta, aby sa v rámci Jánošíkových dní – v kulisách nádhornej prírodnej scenérie – spolupodieľali na jedinečnej, priam magickej atmosfére, ktorá je pre tento festival príznačná od jeho vzniku (1963). A, samozrejme, zo všetkých sveta strán sa pri tom ozýva terchovská muzika.

Kľúčové slovo **SVADBA** bude ako východiskový bod (leitmotív)

kreatívnym spôsobom premietnuté do dramaturgického konceptu a obsahovej štruktúry 63. ročníka medzinárodného podujatia (30. júl – 3. august 2025). Zásadne ovplyvní programové bloky na veľkých i menších pódiových (vrátane atraktívnych sprievodných akcií). Cieľom je mnohostranne poukázať na skutočnosť, že prvok Terchovská muzika, neodmysliteľne spojený s terchovskou svadbou, je plným právom už 12 rokov zapísaný v Reprezentatívnom zozname nehmotného kultúrneho dedičstva ľudstva UNESCO.

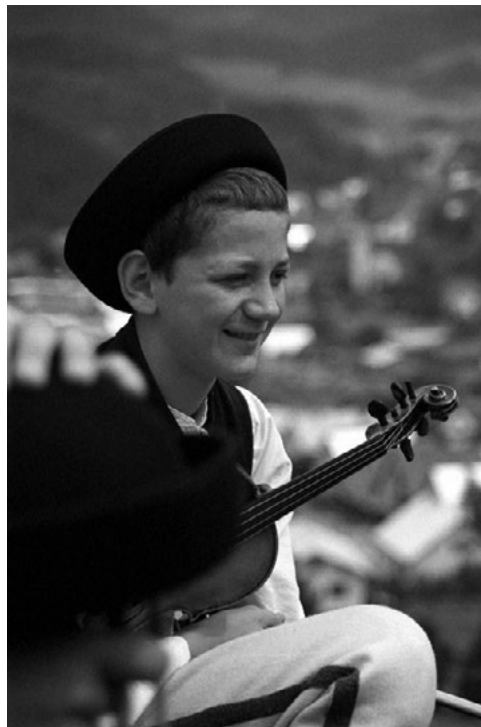
Peter Cabadaj
šéfdramaturg Jánošíkových dní
FOTOARCHÍV MKS



Mladucha z Terchovej koncom 30. rokov minulého storočia

Pocta Jankovi Rybárovi

„A veru, veselost', kedy ťa bude dost? Vtedy ťa bude dost, keď ja nebudem môcť...“ sú slová jednej z terchovských piesní, ktorou sme pred dvoma rokmi odprevádzali do muzikantského neba výnimočného primáša Janka Rybára. Dňa 12. januára 2025 uplynuli dva roky od jeho tragickej smrti a 21. januára 2025 sme si pripomenuli jeho nedožitý 40. narodeniny. Pri tejto príležitosti vznikol jedinečný projekt s názvom Pocta Jankovi Rybárovi, v ktorom sa v organizačno-umeleckej stránke programu spojili FS Rozsutec pod režisérskou taktovkou Štefana Muchu a Krajské kultúrne stredisko v Žiline.



Biografia

Janko Rybár sa narodil 21. januára 1985 a už od detstva bolo zrejme, že svoje muzikantské umenie dostal do vienka ako dedičstvo po starom otcovi Vincentovi Rybárovi – jednom z najznámejších terchovských muzikantov. Výnimočný talent však nezdedil sám. Rovnako je ním obdarený brat Marián Rybár a ich bratranci Jaroslav a Miroslav Holešovci. Pod doslova otcovsky prísnu a predsa láskavou taktovkou ich strýka Vincenta Krkošku sa spoločne postavili na javisko ako historicky vekovo najmladšia ľudová hudba FS Rozsutec zo Žiliny. A tak sa už koncom 90. rokov minulého storočia začala v Rozsutci písať éra fenomenálnej muzikálnosti chlapcov, ktorí sa svojou vytrvalosťou a šikovnosťou vypracovali k vysoko hodnoteným ľudovým hudbám na Slovensku. Svedčí o tom aj fakt, že sa s terchovskou muzikou niekoľkokrát stali laureátmi celoštátnej súťaže Vidiečanova Habovka.

Po ukončení aktívnej kariéry vo FS Rozsutec pokračovali muzikanti v hraní ako Ľudová hudba Jána Rybára. Vtedy nikoho z nás nenapadlo, že ten hlas, muzikálnosť a talent, ktorým bol Janko obdarený, zazneli v jednom dokonalom celku v januári 2023 naposledy. Osud zariadil, že Janko sa predčasne odobral do muzikantského neba k svojmu starému otcovi a otcovi, no my sme sa rozhodli, že si jeho osobnosť pripomenieme práve pri príležitosti nedožitých 40. narodenín.

„...a husle, keď ich vezme primáš do ruky..., len veľké srdce dokáže sa nimi iných duší dotýkať! Bo jak sa vraví: ‚Hneď vedľa brány, ktorú svätý Peter stráži, je brána k hudbe!‘ Ver, poznal som ja takého, ktorý istotne mohol prejsť oboma tými bránami zároveň!“

Výnimočné predstavenie

Dňa 15. januára 2025 sa v žilinskom Dome odbo-rov uskutočnilo výnimočné predstavenie, ktoré sa stretlo nielen s pozitívnymi reakciami, ale vyvolalo tiež vlnu emócií, spomienok a ľudskosti. V predstavení sa stretlo niekoľko generácií tanečníkov

Rozsutca. Súčasná generácia sa predstavila s tancom *Cigán* z choreografického pera Štefana Muchu, ktorý bol uvedený pri 45. výročí FS Rozsutec, kde Janko robil hudobné aranžmány. Bývalí tanečníci sa po rokoch stretli práve preto, aby si uctili Jankovu pamiatku a zatancovali tance, ktoré primášoval Janko v rokoch, ktoré spoločne trávili v Rozsutci. Tanec *Páči sa mi jeden šuhaj švárny* z Horehronia a terchovské choreografie *Prekáračky* a *Mlad' spod Rozsutca* priviedli nielen tanečníkov, ale i divákov do obdobia, keď bolo *veselosti viac, než dosti...*

Značnú časť predstavenia však tvorili ľudové hudby a muzikanti, ktorých si po celý život Janko právom radil do skupiny priateľov. Mnohokrát spolu stáli na jednom javisku a mnohokrát tak mal s nimi príležitosť prezentovať to, čo mu bolo srdcu najbližšie – ľudovú hudbu. Pri tejto príležitosti sa v programe predstavili súčasná LH FS Rozsutec, Nebeská muzika, Ťažká muzika, Terchovská muzika Pupov, LH Muchovci (František Mucha, Alojz Mucha, Rudolf Patrnciak) a bývalí členovia LH FS Rozsutec a LH Jána Rybára: Marián Rybár, Jaroslav Holeša, Miroslav Holeša, Vincent Krkoška, Michal Bobáš a Júlia Mušáková. Každé jedno hudobné číslo týchto zoskupení bolo venované terchovskej muzike, pretože tá ich spájala a tá je zakorenená v každom muzikantovi, ktorý sa v ten večer postavil na javisko.

„...Čože to hovoríte!? Husličky moje, ale veď to je hádam nad slnko jasné! Terchová, moja láska! Prúdila ti v krvi, žilách, ciebach, tepnách... Aj tvoje srdce jej bolo plné!“

Výnimočnosť tohto predstavenia podčiarkovala postava rezbára, ktorú stvárnil prešovský herec Daniel Straka. Aj on patrí k umelcom, ktorí s Jankom spolupracovali, a tentokrát jeho úloha rezbára naplno prebrala hlavnú úlohu človeka, ktorý vyrábala husle celoživotne späť s Jankom. Predeľoval jednotlivé hudobné a tanečné čísla textami, ktoré sa dotkli tak účinkujúcich, ako aj diváka (dovolím si pripojiť tri krátke ukážky). Emotívne, vytvorené na mieru, aby nám nimi rezbár pripomenul Janka tak, ako sme ho poznali: precízneho muzikanta,

výnimočného, láskavého a vtipného človeka, skvelého priateľa. Pred jeho hrdým postavením primáša a zadaním prvých tónov „zohlo“ sa každé muzikantské koleno.

„...A keď sa spoja duše huslí a majstra jak sa má, je to priam nebeská hudba, ktorá vládne svetom, lebo každý nový tón je ďalšou a ďalšou modlitbou letiacou priamo do neba...!“

Ťažko sa hľadajú slová

V závere sa len ťažko hľadajú slová. Ťažko sa spievali aj tie, ktoré ukončovali tento výnimočný program v minútach, keď tanečníci a speváci s úctou a sklonenými hlavami kľáčali, a keď s hrdosťou, ale zároveň neskrývanými slzami v očiach dospievali posledné slová všetci účinkujúci muzikanti. Preto mi na záver nezostáva nič iné, len poďakovať každému, kto sa bez jediného zaváhania postavil na javisko a uctil si pamiatku fenomenálneho primáša Janka Rybára. Všetci vrátane jeho najbližšej rodiny si prajeme len jedno: nech sa na Janka Rybára nikdy nezabudne. My budeme robiť všetko pre to, aby to tak bolo. Janíčko, nikdy nezabudneme!

„Keď sa my minieme, minie sa celý svet, jakoby odpadnul z červenej ruže kvet...“



Bratia Marián a Ján Rybárovci

Júlia Marcínová

FOTO Milan Kosec

Poznámka: Autorka textu PhDr. Júlia Marcínová, PhD., je etnologičkou, spisovateľkou a riaditeľkou Krajského kultúrneho strediska v Žiline.



Dom odborov, 15. 1. 2025. FOTOARCHÍV Krajské kultúrne stredisko v Žiline

TM PUPOV priniesla autentickú atmosféru Vianoc

Terchovská muzika Pupov sa počas adventného obdobia intenzívne pripravovala na vianočné koncerty, ktoré priniesli autentickú atmosféru tradičných terchovských Vianoc. Počas sústredenia v Škole v prírode v Terchovej sa muzikanti a speváčky venovali nácviku terchovských kolied, aby svojimi vystúpeniami potešili domácich aj návštevníkov obce.

Okrem hudobnej prípravy sa členovia muziky stretli aj s producentkou a redaktorkou Miriam Kubandovou z Rádia Regina Banská Bystrica. Rozhovor sa niesol v duchu spomienok na Štedrý deň v Terchovej a zachytával atmosféru tradičných vianočných sviatkov.

Pred samotným sústredením členovia kapely vykonali terénny výskum a navštívili starších obyvateľov Terchovej. Rozprávali sa o tom, ako kedysi vyzeral Štedrý večer, aké jedlá sa pripravovali, aké tradície dodržiavali. Tieto poznatky si starostlivo zaznamenali a následne ich využili v pilotnom programe *Terchovské Vianoce s muzikou Pupov*, ktorý sa uskutočnil v spolupráci s Hotelom Diery.

Vďaka podpore spomenutého hotela sa podarilo vytvoriť výnimočný večer plný tradícií, hudby a symbolov, ktoré boli súčasťou Štedrej večere. Cieľom podujatia bolo priblížiť návštevníkom historické zvyky a vzbudiť hrdosť miestnych na bohaté kultúrne dedičstvo Terchovej.

Členovia muziky sa s radosťou zúčastnili na Jasličkovej pobožnosti v Terchovej, kde svojou hudbou a spevom prispeli k slávnostnej atmosfére tejto výnimočnej udalosti. Účasť na slávnosti nebola len hudobným vystúpením, ale i hlbokým duchovným zážitkom a oslavou narodenia Ježiška. Týmto spôsobom si pripomenuli skutočný význam Vianoc, prehĺbili svoju vieru a upevnili hodnoty, ktoré sú súčasťou ich života.

Sviatočné obdobie vyvrcholilo Trojkárovým koncertom v Tepličke nad Váhom, kde sa k Terchovskej muzike Pupov pridali aj ich ratolesti. Spoločné spevy a hra mladšej generácie dodali koncertu špeciálnu atmosféru. Navyše, podujatie malo aj charitatívny rozmer

– výťažok z koncertu bol venovaný na rekonštrukciu miestneho kaštieľa, dôležitej historickej pamiatky obce.

Po skončení vianočných koncertov vzdala muzika Pupov poctu Jankovi Rybárovi pri príležitosti jeho nedožitých 40. narodenín. Janko bol významnou osobnosťou terchovskej muzikantskej komunity a jeho odkaz naďalej žije v srdciach všetkých milovníkov folklóru.

Terchovská muzika Pupov vyjadruje svoju vďačnosť obci Terchová za dlhodobú podporu a poskytnutie priestorov kultúrneho domu na skúšanie. Vďaka tejto podpore môžu členovia kapely naďalej rozvíjať svoj talent a prispievať ku kultúrnemu obohateniu Terchovej. Poďakovanie muzikantov a speváčok patrí aj Hotelu Diery za vynikajúcu spoluprácu, obciam Višňové a Teplička nad Váhom za pozvanie na vianočné koncerty, Krajskému kultúrnemu stredisku v Žiline a folklórnemu súboru Rozsutec. Muzikantsko-spevácke zoskupenie, ktoré funguje nepretržite úctyhodných 33 rokov, očakáva ďalšie spoločné projekty a podujatia, udržiavajúce nažive jedinečnú atmosféru terchovského folklóru.

„Sme nesmierne vďační za možnosť šíriť naše tradície a spájať generácie cez hudbu a folklór. Veríme, že sa stretneme aj na ďalších podujatiach a budeme môcť opäť priniesť radosť a spomienky na dávne časy,“ uzavreli členovia Terchovskej muziky Pupov.

Alena Tichá, Mária Patrnčiaková

FOTOARCHÍV TM Pupov



Úspešná reprezentácia Terchovej

Vo vianočnom a novoročnom období sa Terchová mohla pochváliť vynikajúcou reprezentáciou na dvoch koncertoch. Terchovské hudobníčky **Alexandra Ondrušová** a **Zuzana Patrnciaková** dostali možnosť predviesť svoj talent na vystúpeniach, ktoré si získali srdcia divákov. Prvé z vystúpení sa konalo **27. decembra 2024 v Kostole sv. Jozefa Robotníka v Budatíne**, kam boli pozvané na základe iniciatívy poslanca Žilinského samosprávneho kraja a Mestského zastupiteľstva v Žiline **Jozefa Augustína**. V rámci programu sa predstavili i **malí heligonkári z Kysúc** – talentovaná **Barborka Šusteková** a **Jakubko Kolembus**. Publikum nadchla aj hra na fujare a krásne slová **Rudolfa Patrnciaka**, ktorý dodal koncertu neopakovateľnú atmosféru.

Hudobný prejav Alexandry a Zuzky očaril aj žilinského dekana **Mariana Záhumenského**, ktorý ich následne pozval do **Farského Kostola Najsvätejšej Trojice v Žiline**, kde sa **1. januára 2025** uskutočnil **novoročný koncert**. Výnimočný hudobný zážitok si publikum užilo naplno, o čom svedčil aj **standing ovation** na záver oboch koncertov.

Vďaka úspechu sa z novoročného koncertu stane **nová tradícia** – už teraz je potvrdené, že sa v podobnom duchu bude konať aj na budúci rok. Nech sa teda dievčatám a všetkým účinkujúcim darí aj naďalej!



V Kostole sv. Jozefa Robotníka v Budatíne

-red-

FOTOARCHÍV Alexandra Ondrušová

UDIALO SA

Polnočný zvon

Polnočný zvon –
splašený kôň.
Tajomnou nocou kluše
do dejín mojej duše.

Už koľkú noc nespím
a sledujem vesmír.
Ktorá hviezda padá?
Ktorá je len zrada?

Až posledná zhasne,
tak dopíšem básne
o splašenom koni,
čo mi nocou zvoní.

Zrazu zaznie ticho,
len ja a don Quijote
chceme zmeniť svet...
Tak koník môj – vpred.

Kamil Muráň

Voda

Voda je silnejšia než kameň,
dobrá voda vždy zvíťazí.
Človek hľadá jej prameň
jak odtrhnutý z reťazí.

Voda je silnejšia než kameň,
aj keď zúri či pomaly plynie.
Neodolá jej ani plameň,
s ňou svet nikdy nezahynie.

Voda je silnejšia než kameň,
voda si všetko pamätá.
Lásku za lásku zameň,
keď život s tebou zameťá.

Voda je silnejšia než kameň,
dobrá voda je zázračná vec.
Nech je tu naveky amen,
voda – láska neodchádza preč.

Kamil Muráň



FOTO Marián Zajac

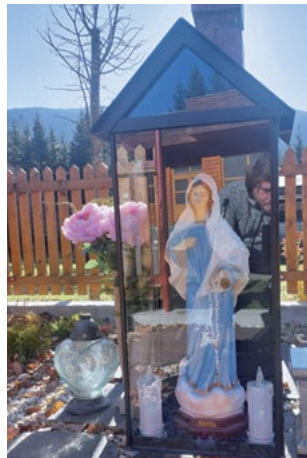


Zveľadené kaplnky a kríže

V roku 2024 prebehli opravy a zveľadenia niektorých kaplniek a krížov, čo dokumentuje vrúcny vzťah veriacich ľudí z Terchovej k drobnej sakrálnnej architektúre vo svojej krajine. Všetkým ochotným dobrodincom, ktorí sa o to pričínili, patrí úprimné Pán Boh odpláť.

Obyvatelia Štefanovej doplnili priestor kríža v centre svojej osady o sochu Panny Márie, ktorú si priniesli z minuloročnej júnovej farskej púte do Medžugoria. Do presklenej skrinky v spodnej časti dreveného kríža bola vložená 16. septembra, deň po Sedembolestnej Panne Márii. Počas jedného z októbrových dní, keď sa miestni obyvatelia modlili pri kríži modlitbu posvätného Ruženca, ju posvätil páter Martin Štefanec, SVD, správca Farnosti sv. Martina v Terchovej.

Minulý rok prešla obnovou tiež kaplnka Panny Márie na priechle dom č. 848 v osade Holúbkovia. Švagrovia Peter Holúbek z Cífera a Vladimír Vittek z Kaplnkej ju realizovali s rodinami, s ktorými sa z dolniakov často vracajú pookriať do rodiska svojich predkov. Opravili prasknuté sklo na skrinke kaplnky, na jej vrchu pribudol odpadnutý krížik, vyčistilo sa vnútro skrinky i výzdoba



okolo sošky Panny Márie. Zaujímavosťou je, že osvetlenie kaplnky po novom reguluje internet podľa presných východov a západov slnka v Terchovej. Podľa švagrov Petra a Vladimíra ide zrejme o prvú smart kaplnku Panny Márie nielen v Terchovej. Nuž teda, nech je všetko na väčšiu česť a chválu Božiu – aj za pomoci moderných technológií.

Text a foto Marián Zajac



Rekonštrukcia Kaplnky Najsvätejšej Trojice u Nižných Berešov

Kaplnka sa nachádza na ľavej strane štátnej cesty vedúcej z Terchovej do Zázrivej. Bola postavená na mieste začiatku osady Nižní Berešovia pred 2. svetovou vojnou. Miesto na stavbu venoval Karol Kvak-Berešík na konci svojho záhona ležiaceho pozdĺž štátnej cesty. O stavbe veľa nevieme, pretože pamätníci už zomreli a niet od koho získať viac informácií. Vieme ale, že kaplnka bola postavená z peňažných zbierok občanov žijúcich v tejto osade. Kaplnka už bola počas 2. svetovej vojny hotová, o čom svedčí aj fotka vojakov Červenej armády, s guľometom alebo mínometom na ceste pred kaplnkou, mieriacich smerom na Mravečník.

Kaplnka slúžila na uctievanie si Najsvätejšej Trojice modlitbami v každodennom živote. Stretnutia žien, detí a mužov bývali najčastejšie počas ružencového mesiaca október – s modliacou sa predníčkou Viktóriou Berešíkovou. Vtedy sa stretávalo pri modlitbe každý podvečer 30 až 40 ľudí. Po ukončení ruženca si spolu zaspievali mariánske piesne. V živej pamäti mám, ako sa spev piesne *Dielo dňa už dokonáva* ozýval z hory (Hatí) a všetkým sa to páčilo. Tiež ženy, idúce s batôžkom a motykou, alebo hrabľami na roľu na Kopček a Úboč, sa pri kaplnke zastavovali, aby prosili o zdravie, silu a vytrvalosť pri poľnohospodárskych prácach.

O údržbu kaplnky sa dlhodobo starala rodina Františka Cabadaja, ktorý urobil i nové oplotenie, zaviedol zo svojho domu oproti kaplnke svetlo, aby mohla byť večer osvetlená. V jej okolí vysadil stromčeky, kríky a kvety, kameňmi a betónom bol upravený terén naokolo. V roku 2024 sa pán František Cabadaj dožil v relatívne dobrom zdraví 80 rokov. Ešte predtým mu bola vnuknutá myšlienka, na znak vďaky Pánu Bohu za svoj život a život celej svojej rodiny, že zrekonštruje kaplnku, dá ju vymaľovať, skrásliť a potom znova posvätiť. Murárske

práce urobil so svojimi synmi, na maliarske práce poprosil pána Štefana Tlacháča od Vyšných Berešov. Na materiál na maľovanie prispeli aj susedia, pričom vtedy už starší pán Ludvík Synák ešte stihol ohobľovať a natrieť lavičky pri kaplnke, ktoré asi pred desiatimi rokmi sám urobil.

Posvätenie kaplnky na požiadanie Františka Cabadaja vykonal kaplán páter Rastislav Kršák, ešte pred svojím odchodom z Terchovej do Nitry, 4. augusta 2024. Prihovril sa rodine Cabadajovej i susedom a poďakoval všetkým, ktorí sa zúčastnili na slávnosti posvätenia kaplnky. Myslím, že plán obnovy sa naozaj podaril, za čo sa chcem v mene všetkých susedov pánovi Františkovi Cabadajovi poďakovať a popriať mu pevné zdravie a Božie požehnanie v jeho starobe.

Gustáv Halas
FOTO Marián Zajac



Ocenení jubilanti

V roku 2024 oslávili svoje životné jubileá **Ján Miho** (75) a **Rudolf Patrňiak** (65). K množstvu gratulantov sa pripojilo aj Krajské kultúrne stredisko v Žiline, ktoré obom udelilo ocenenie za celoživotný prínos v oblasti uchovávania a zviditeľňovania kultúrneho dedičstva, obzvlášť za hodnotný prístup k zachovávaniu tradičnej kultúry v Terchovej. Spomínané ocenenia odovzdala laureátom riaditeľka Krajského kultúrneho strediska Júlia Marcinová.

-red-
FOTOARCHÍV MKS



Jubilanti so starostom Jozefom Dávidikom a riaditeľkou KrKS Júliou Marcinovou



Laureáti InterComp 2024

Trio di Corde Infuocate získalo na medzinárodnej súťaži InterComp 2024 1. miesto v 2. kategórii a titul absolútneho víťaza spomedzi všetkých 3 kategórií – 25 zoskupení a viac ako 90 účinkujúcich z 3 krajín.

-red-
FOTO Zdenko Hanout



Zľava: Oleh Hrynkiv, Jasminka Vallová, Bohodar Vatsyk





Devany s Františkom Muchom. FOTOARCHIV Devany



FOTO Tomáš Kozel

Devany spájajú generácie a rozdeľujú radosť

Kapela Devany má za sebou výnimočný rok. Rok, ktorý bol naplnený významnými koncertami, medzinárodnými festivalmi a intenzívnou prácou na debutovom albume. Hudobná cesta zaviedla Devany na prestížne pódia doma i v zahraničí, pričom si získali srdcia poslucháčov nielen na Slovensku, ale aj v Rakúsku a Českej republike.

Rok 2024 odštartovali Devany vo veľkom štýle – koncertom vo Viedni. V rakúskej metropole predstavili tradičné terchovské melódie, potvrdzujúc, že Terchová je naozaj „*telja jako Viedeň*“. Na toto podujatie ich pozvala Jana Majer v spolupráci s Rakúsko-slovenským kultúrnym spolkom, ktorý dlhodobo podporuje prezentáciu slovenskej kultúry v Rakúsku.

Vystúpenie s Františkom Muchom st.

Jedným z vrcholov roka bolo účinkovanie na festivale Jánošíkove dni, kde Devany na pódiu privítali legendu terchovského folklóru Františka Muchu st. Tento uznávaný umelec sa po viac než pätnásťročnej odmlke vrátil na scénu práve ako hosť kapely Devany. Spoločne si pripravili jedinečný hudobný výstup, ktorý nadväzoval na legendárnu nahrávku Svetozára Stračinu Ej, láska nestála. Pôsobivá skladba sa kedysi preslávila tým, že vyhrala kategóriu A2 na prestížnej medzinárodnej súťaži Prix de Musique Folklorique de Radio Bratislava.

Ich spoločné vystúpenie tak bolo nielen poctou uvedenej hudobnej perle, ale aj silným emocionálnym momentom festivalu. Františka Muchu st. zároveň privítali ako vzácného hosťa aj na pripravovanom CD.

Folkové prázdniny

Len deň po vystúpení na Jánošíkových dňoch kapela Devany odcestovala do Českej republiky, kde na ňu čakalo ďalšie veľké podujatie – festival Folkové prázdniny. Tento festival patrí k vrcholom letnej hudobnej sezóny a spája interpretov z celého sveta. Devany mali tú česť zdieľať pódium s významnými svetovými umelcami – vrátane írkeho hudobníka Glena Hansarda, ktorý bol v minulosti nominovaný na cenu Grammy.

Koncerty v Ostrave a Prahe

Záver roka sa niesol v znamení vianočných koncertov a hudobných workshopov. Devany vystúpili v rámci podujatí organizovaných festivalom Colours v Ostrave, kde ich hudba krásne doplnila čarovnú atmosféru vianočných trhov na Masarykovom námestí. Svoj rok uzavreli v hlavnom meste Česka – Prahe, kde odohrali vianočný koncert v priestore Atrium Žižkov a zároveň zorganizovali workshop o terchovskej muzike. Workshop zaujal mnohých účastníkov, ktorí mali možnosť bližšie spoznať bohatstvo a jedinečnosť tradičnej hudby z Terchovej.

Práca na debutovom albume

Popri všetkých vystúpeniach a cestovaní sa kapela Devany počas celého roka venovala aj práci na svojom debutovom albume. Cédečko je pre kapelu dôležitým míľnikom

a výsledkom dlhoročnej práce, zánietenia a lásky k folklóru. Fanúšikovia sa tak môžu tešiť na album, ktorý zachytáva podstatu terchovskej hudby v jedinečnom podaní dievčat, obohatenom o charakteristický rukopis ich umeleckého vedúceho Andreja Dostála.

Výhľad do budúcnosti

Rok 2024 bol pre Devany úspešný a potvrdil ich rastúcu popularitu nielen na Slovensku, ale aj v zahraničí. Hudba tejto kapely dokázala spojiť generácie, priniesť nové interpretácie tradičných piesní a ukázať svetu krásu slovenského folklóru. S napätím očakávame, čo im prinesie ďalší rok, no jedno je isté – cesta dievčat smeruje len nahor a slovenská ľudová hudba bude vďaka nim naďalej rezonovať.

Veronika Valchárová



V barokovom Kostole Povýšenia sv. Kríža v Prahe – Žiškove, ktorý slúži už len na koncertné účely. FOTO Anna Šolcová



Na Jánošíkových dňoch 2024. FOTO Janka Micháľková



Na zámku v Náměšti nad Oslavou. FOTO Michal Krištofik



MAIBA Fratišek Mucha

Pod Rozsutcom bývam...

Vo vianočnom čísle obecných novín sme v rubrike Reminiscencie uverejnili zaujímavé rozprávania Dušana Mrmusa a Františka Muchu viažuce sa na osadu Podrozsutec, ku ktorej majú obaja menovaní osobný a vrúcny vzťah. Ich sugestívne spomienky na symbiózu terchovského človeka a okolitej prírody mnohých čitateľov chytili za srdce, o čom svedčili vaše pozitívne reakcie, ktoré našu redakciu veľmi potešili. A keďže sa dobré správy dostali aj do uší samotných autorov, nebol problém ich poprosiť o ďalšiu porciu hodnotných viet. Chcem sa obom menovaným pánom poďakovať za stretnutia, ochotu, čas a celkovú spoluprácu, počas ktorej som načerpal veľa dobrej nálady a novej inšpirácie. Prajem príjemné čítanie.

-zaj-

Nie je baranica ako baranica

V archíve svojej detskej zvedavosti som našiel zaujímavé spomienky a príbehy z čias mojej mladosti. Rád som sa stretával s Adamom Cingelom z Podúboče, ktorý mi vždy pri našich stretnutiach pred jeho krčmou s potešením rozprával veselé a zaujímavé príhody zo svojej mladosti. Raz začal: „V zimnom období chlapi v Terchovej nosili na hlavách baranice, ktoré sa vyrábali najmä v susednej dedine Zázrivá. Staré a zodraté baranice sa nosili aj vo všedné dni. V nedeľu bolo potrebné ísť do kostola v novej, peknej, aby sa najmä mládenci mohli pochváliť elegantnou baranicou. Tí, ktorí už nosili len staré a zodraté, vymysleli spôsob, ako nadobudnúť pekné, nové. Vybrali sa teda peši (najmä tí, čo bývali na Bielom Potoku) v jednu zimnú nedeľu do

kostola na svätú omšu do Zázrivej. Dobre vedeli, že treba ísť na chorus, kde cez sv. omšu boli poukladané krásne nové baranice. Tam šikovným spôsobom pomiešali svoje zodraté baranice s ostatnými novými, pred koncom omše potajomky povyberali tie nové – a hajdy s nimi rýchlo domov do Terchovej.

Je zaujímavé, že tento zlozvyk alebo vypočítavosť niekedy fungoval aj v Terchovej, keď si deti v škôlke takto vymieňali obuv. Len doteraz neviem, či to bolo úmyselné, alebo nie...

Spomienka na miništrovanie

Spomínam si tiež, ako v mojom detstve, za pôsobenia kanonika Štefana Bittera, ktorý bol správcom terchovskej farnosti, sme chodili miništrovať. Na prelome 50. a 60. rokov minulého storočia bolo na nedeľnej malej sv. omši veľké množstvo detí, ktoré stáli tesne

vedľa seba pri šrámkoch vpredu pred oltárom. Dievčatá stáli na ženskej strane, chlapci na mužskej. Byť miništrantom a stáť cez omšu pred oltárom, bola v detských očiach, ale i v očiach našich rodičov a rodiny určitá prestíž. Kamží (oblečenie miništranta) bolo len určitý počet, aby sa pred oltárom miništranti netlačili, a aby pekne vyzerali. Boli to len chlapci a väčšinou tí, ktorých sme prezývali *vrecari*, lebo boli z ústredia Terchovej. Tí z okolia a kopaníc boli *vršani* a nemali vytvorené strategické postavenie, aby sa im ušli kamže, ktoré tvorili potrebný počet. Ja som veľmi túžil byť na sv. omši na Veľkú noc, preto som rozmýšľal, ako okabátiť tých *vrecarských* chytrákov. Niekoľko týždňov pred Veľkou nocou som zobral jednu špinavú (po terchovsky *zabruđenú*) kamžu domov na opratie. Do Veľkej noci potom moja kamža chýbala, ale nie veľmi, lebo na tie omše pred Veľkou nocou nebol až taký záujem miništrovať. Potom na Veľkú noc som si doniesol do kostola (*zakrstia*) čistú a voňavú kamžu, ktorú som si odvážne a hrdlo obliekol.

Moje pohľady od oltára na plný kostol ľudí boli veľmi magické a emotívne. Bol som veľmi šťastný, keď potom po omši ma moja rodina pochvalovala, ako mi to svedčí a pasuje. Najväčšiu radosť zo mňa mala tetka Jozefína Staňová z Podoliny, ktorá ma potom často obdarovala sladkosťou, vystískala a chválila.

Prísne pôstne pravidlá

K tomuto obdobiu patrí aj ďalšia spomienka na moju mladosť. Pred Veľkou nocou, v období pôstu, boli v našej rodine Muchovcov

dodržiavané prísne kresťanské pravidlá. V domácnosti sme mali zakázané cez toto obdobie počúvať rádio, ktoré otec vyniesol na povalu aj s harmonikou heligónkou – vedľa seba viseli na *tragare* vo vreci na drôte celé pôstne obdobie.

V našom dome, na tú dobu pomerne veľká drevenica, sme mali len jedny hodiny. Viseli na stene a bolo potrebné raz za dva dni kľúčom na strunu ich natiahnuť, aby išli. Otec však niekedy zabudol

hodiny natiahnuť a potom sa stávalo, že v noci prestali ísť. Ráno sme potom nevedeli, koľko je hodín, aby sme prišli načas do školy. Museli sme preto rýchlo bežať až do Švecov, aby sme zistili, koľko je hodín. Za zlého počasia sa veru nikomu nechcelo ísť do susedov, ktorí neboli hneď za rohom...

Samozrejme, za to dlhé pôstne obdobie som na harmonike zabudol hrať všetko, čo som troška vedel. Bola to ale najlepšia škola do

života, keď človek pochopí a príde na to, že určité pravidlá ho prevádzajú a stretávajú počas celého života. Z nich sa formuje a vytvára osobná sloboda, pravda a šťastie. Veď ktosi múdry raz povedal, že pravda je druh omylov, bez ktorých človek nedokáže žiť, a dobro vidíme iba srdcom. To hlavné je očiam neviditeľné.

František Mucha

Ó, krásne večné hory

Nech som otvoril akúkoľvek knihu s horolezeckou tematikou, bol som bezmocne vydaný napospas záplave myšlienok, zážitkov, odvahy, čo v nich prúdili. Za tie roky nestratili svoju krásu, spomienky nevybledli a zážitkom nechýba ich čaro. Hora burcuje našu vôľu, núti nás prekonávať aj jej najtuhší odpor, motivuje nás k prekonávaniu samých seba, zároveň poskytuje nekonečne veľa pokoja, energie, zážitkov a umocňuje silu priateľstva.

Koho raz hory naozaj uchvátili, toho tak rýchlo nepustia. Ich čaro je mocné, vyvolávajú stále nové túžby, nové poznania, evokujú spomienky. Istý veľký horolezec povedal: „Stúpame do hôr, aby sme získali spomienky.“ Aj keď len nepriamo, v tomto výroku sa skrýva kus pravdy. Totiž, že najcennejším pokladom každého z nás sú spomienky. Tak nám to stále tvrdil a aj do mňa vštepoval 96-ročný starý otec mojej manželky. A ešte k tomu dodával, že len spomienky si zoberieme so sebou na onen svet, ostatné ostáva na tomto pozemskom svete.

Ludia, ktorí to s láskou k horám myslia vážne, vidia vo svojom konaní, ktorému venujú toľko chvíľ vlastného života, určite viac než len to, čo sa obvykle rozumie pod pojmom šport. Veď otázkou minulosti bolo: je horolezectvo športom? Predchádzajúce a sčasti banálne výskumy nám dnes pripadajú podivné a celkom zbytočné. Veď konanie horolezca má síce športové prvky, ale je to predsa len viac ako šport.

Hory, to je maša skál – mŕtvych skál, ktoré vedia rozbúriť krv. Možno im dvoriť a milovať ich ako ženu. Mnohí upísali svoj život ich vábivému čaru so všetkou náruživosťou svojich srdiec – a niekedy ho horám aj obetujú. Toto všetko zostane v očiach nespočetného množstva ľudí záhadným životným javom. Jedni len ľahostajne pokrčia plecom, druhí groteskne a s nepochopením vyslovia výrok plný kritiky.

Môžem povedať, že prekážky nám pomôžu lepšie spoznávať vrchy, prírodu. Vďačíme im za objavenie mnohých „skrytých“ prírodných krás a priateľstva. Pri výstupe treba zvažovať, že možný úspech zodpovedá aj možnému riziku. Omyl môže byť osudný. Vrchy musíme brať ako našich priateľov. Základom horolezectva, ale aj turistiky je čistá láska k prírode, a najlepšou cnosťou horolezca je skromnosť. Veď vrchy sú veľké a zhovievavé. Čo všetko pretrpia, ticho sa prizerajú, nechcú zakročiť. No keď sa raz odhodlajú na vážny úder, neomylné ničia. Človek nie je a nemôže byť silnejší než oni.

Často sa stretávam s vetou: moje hory, moje Tatry, moje Dolomity... Myslím, že hory nepatria nám, ale my im. Iba láske k nim hory otvárajú svoju krásu a bohatstvo. Chcú človeka plného oddanosti, nadšenia a odvahy. Potom vás vyzdvihnú k sebe do výšin a vy sa stávate „veľkým a bohatým“. Nabádajú vás sadnúť si do trávy na výslnie, aby vám predviedli svoju faunu, flóru, neopísateľné prírodné úkazy, hru svetla a tieňa, tajomné plazenie hmly, hru oblakov plávajúcich pomedzi vrcholy. Predvedú vám divadlo, ktoré by nevedel zrežisovať ani ten najlepší režisér a zahrať ani tí najlepší herci. A keď vás pustia zo svojho objatia, zostanú navždy vo vašom srdci a naplňujú váš život. Ak vstúpíte do ich príbytku,

správajte sa ako skromní hostia. Bedlivo vás pozorujú a ak zistia, že vás k nim priviedla len móda a márnivosť, pozerajú sa na vás nevľúdne, nedôverčivo a svoje krásy a poklady skryjú. Odídete taký chudobný, ako ste prišli.

Ten, čo sa ženie a chvátá k vrcholu, tomu uniká krása rozhľadu z končiarov, pohľad do nesmiernych hĺbok a priestorov, ale aj bezprostredne blízkeho okolia. Zdolanie vrcholu sa spája s pocitom víťazstva a radosťou z dosiahnutého úspechu. Je to ako telesné znovuzrodenie, ktoré je výsledkom našej námahy. Prichádza upokojenie, ktoré plynie z potvrdenia vlastnej schopnosti a zdatnosti. Putovanie a dobíjanie sa navzájom dopĺňajú.

Aj odpočinok či oddychový deň sa stará o pohodu duše, o pokojné pozorovanie, o uvoľnenie a posilu, o telesné zdravie. Niekedy umožňuje nazbierať tie najbohatšie dojmy. Mne osobne sa stal ne jeden odpočinkový deň cennejším, ako dojatá šťastná hodinka na vytúženom vrchole. Teda útočte na vrcholy, ale zároveň putujte a odpočívajte. Budete šťastní. Ja som veľa putoval. Putovanie ma doviedlo k dobíjaniu vrcholov, a to ma zas doviedlo k poznávaniu okolitých krajov a mentality ľudí, žijúcich v ich okolí.

Počas mojich potuliek po domácich, európskych, ázijských či afrických horách som získal nielen zážitky a dojmy, ale i mnohé životné skúsenosti a poučenia. Po celý doterajší život som sa o hory opieral ako o dobrého, silného priateľa. Boli a sú ku mne láskavé, dodávajú mi silu a utešujú ma v tomto pozemskom svete. Zažil som v horách radosti, ktoré sú príliš veľké, než by sa dali vyjadriť slovami, ale aj žiaľ, na ktorý nerád spomínam. S týmito skúsenosťami si hovorím: Choď do hôr, no nezabudni, že odvahy a sila neznamenajú nič bez rozvahy, a že nedbalosť či nepozornosť jediného okamihu môže zničiť šťastie celého života. Nikdy by sme nemali konať unáhle. Mali by sme pozorne dbať na každý krok a už na začiatku myslieť na možný koniec.

Spomienky sa nedajú zahľadiť. A než príde posledná chmúrna chvíľa a zaženie sa ako vlniaca, slnkom zatieňujúca a chladivá hmľa, spomienky na šťastné časy vkladám do tejto knihy pre moju rodinu a priateľov.

Človek

Ani nevie a každým dňom uskutočňuje sa zázrak. Trápi sa, pracuje a miluje, od narodenia učí sa protikladu života. Aby sme pochopili najúžasnejšiu hru, obraciame v rukách dážď a slnko, bežíme hore oblakmi, lebo sme sa naučili snívať o zemi. Ľudia k ľuďom, hory k horám. Na zemi už si nevyberieš, iba žiť...

Dušan Mrmus

Poznámka: Z rukopisov a rozprávania spracoval Marián Zajac.



Albero di Natale – vianočný strom

Stínali ho na Katarínu, 9. decembra 1994 bol privezený pred Aulu Pavla VI. vo Vatikáne, 15. decembra ho technické služby Ríma vyzdobili a vztýčili na Námestí sv. Petra a 17. decembra ho po zotmení slávnostne rozsvietil deväťročný Marek zo Zázrivej, vnuk pána Drengubjaka, na ktorého pozemku strom vyrástol.

Stalo sa to pred tridsiatimi rokmi, keď bol tento 130-ročný smrek s úctyhodnou výškou 30 metrov a váhou takmer 7 ton vybraný ako vianočný dar Slovenskej republiky Svätému otcovi Jánovi Pavlovi II. Udalosť, ktorá nemohla byť nepovšimnutá nielen na Slovensku, ale takmer na celom svete. Veď okrem iného po prvýkrát bola pretrhnutá 12-ročná tradícia darovania vianočného stromu, keď od roku 1982 – vtedy ju zaviedol Ján Pavol II. – boli rotujúcimi darcami iba Taliansko, Nemecko a Rakúsko. Slovenskej republike, ako vtedy najmladšiemu štátu sveta, bolo nakoniec po dlhšom, sústreďenom a úprimnom záujme dovoľené pripraviť „trináste Vianoce“ celému kresťanskému svetu.

Hektické prípravy

Ja sa musím priznať, že až do onoho výnimočného roku som o spomínanej tradícii nevedel ale vôbec nič. Dokonca, hoci som sledoval každoročné vianočné Urbi et orbi, ani len neskrsla vo mne myšlienka, čo za strom to stojí vedľa Caligulovho obelisku. No to sa čoskoro a veľmi dramaticky zmenilo...

Niekedy v lete 1994 mi zavolať námestník Severoslovenských lesov, že by chcel so mnou niečo prebrať. Tak sme sa stretli u nás na Obecnom úrade v Zázrivej, kde mi vyzrozprával, ako na celoštátnej lesníckej porade bola podaná informácia o zámere vybrať a previesť do Vatikánu vianočný strom, a zároveň tiež žiadosť, ktorá lesná správa si to vezme za svoje. No a že on sa vtedy prihlásil a jeho zamestnanci už hľadajú možných kandidátov. Zázrivá sa vcelku javí ako vhodná lokalita, najmä z dôvodu ihličnatého porastu a možného transportu, lenže stále je ešte dosť nevyriešených otáznikov. Otázka teda znela, či sme ochotní ísť do toho spolu s nimi, a či budeme čo najviac nápomocní. Ten prísľub dostal. Ale pravda je taká, že v onen deň sme si ani jeden neuvedomovali, do čoho sa púšťame. Vlastne to bol počiatok motýlieho efektu, keď zdanlivo malý čin vyvolal dramatické zmeny.

Po prvýkrát sa nám oči otvorili, keď sme si pozreli video z Vianoc predošlého roka 1993, ktoré boli v réžii Rakúska. Darovalo majestátny 32 metrový a 110-ročný smrek zo Steiermarku. Udalosť veľkého rozsahu a dosahu, medzinárodná, politická,



Námestie sv. Petra (1994)

duchovná a kultúrna záležitosť, ktorá sa dá len s máločím porovnávať. A tak bola aj odprezentovaná.

Najväčší nepriateľ sa vtedy javil čas a, samozrejme, skúsenosť. Predchádzajúci donori mali minimálne dva roky na prípravu a realizáciu celého projektu, my sme mali k dispozícii zhruba päť mesiacov. Čo sa postupne začalo ukazovať ako najväčšia a časový hendikep vyrovnávajúca devíza, to bol ľudský potenciál. Všetci, ozaj všetci ľudia, ktorí sa akýmkoľvek spôsobom zapojili do tejto výnimočnej akcie, dávali zo seba maximum. Ich nasadenie, kreativita, fortieľ a túžba byť čo najviac nápomocným ma ešte aj dnes dojmujú a naplňujú úprimným obdivom. Je to predovšetkým ich zásluha, že zázrivský smrek zo Svätopeterského námestia tak výrazne zasvietil celému svetu.

Pod záštitou prezidenta

S veľkou razanciou sa začali ozývať štátne inštitúcie, ktoré boli poverené koordináciou a realizáciou tohto projektu. Išlo predsa len o dar Slovenskej republiky pod záštitou prezidenta Michala Kováča. Začali sa pravidelné pracovné rokovania, či už s ministerstvom zahraničných vecí, ministerstvom kultúry, kanceláriou prezidenta, štátnymi lesmi, biskupskou konferenciou, štátnou správou... Proste rokovania, jedno za druhým, s termínmi a zodpovednosťou. Veľvyslanectvo z Vatikánu zasielalo faxové správy s označením „blesk“ pre ich aktuálnosť a akékoľvek zmeny v programe. Riešili sa veci, ako strom spíliť, ako ho prepraviť, stráženie, logo, program, vydávanie rozhodnutí, náhrada za strom, kde budú zástavky, propagácia... Slovom všetko a dopodrobna. Prichádzali všetky možné médiá, či už televízia, rozhlas, denníky alebo časopisy. Zázrivá sa stala v tých dňoch najviac skloňovanou obcou, mikrofón, kamera a fotoaparát boli všade.

Sprievodné akcie

Popri celej tej eufórii okolo vianočného stromu zostali tak trochu v pozadí mnohé sprievodné akcie, ktoré ale v ničom nezaostávali v námahe i náročnosti prípravy. Napríklad spolu so smrekom bolo poslaných 42 jedličiek, ktoré zdobili či už Aulu Pavla VI, súkromné priestory Svätého otca, kardinálov, veľvyslanectvá, štátne a medzinárodné organizácie, Ústav sv. Cyrila a Metoda. A ku každej jedličke bola priložená aj veľká škatuľa. Oslovili sme farnosti na Orave a každá z nich naplnila škatule svojou tradičnou vianočnou výzdobou. Keď sa to v jeden deň zhromaždilo u nás v kultúrnom dome, bol to pohľad a pocit, ktorý sa opísať vskutku nedá. Niečo úžasne! Vianočné ozdoby a vône celej Oravy, z tých papierových škatúl k vám prehovárala príslovečná добрôta a prajnosť jej ľudu.

Mnohé zázrivské rodiny sa pustili do pečenia a zdobenia perníkov, ktoré potom 17. decembra 1993 naše



Zdeno Horecký: Zázrivá (olej, 1976; v zbierkach Považskej galérie umenia Žilina)

krojované ženy a devy rozdávali na Námestí svätého Petra návštevníkom a pútnikom. Bolo to všetko tak spontánne, že nikoho vtedy ani len nenapadlo, či to je alebo nie je pre rôzne medzinárodné nariadenia vôbec dovolené...

Veľkou túžbou bolo, aby sme mohli v tejto pre nás vzácnej a jedinečnej chvíli odprezentovať aj našu kultúru, náš folklór, piesne, tance, kroje, vianočné zvyklosti. Do Ríma boli zo Zázrivej vypravené štyri autobusy. Jeden bol plno obsadený dievčatami a chlapcami z detského súboru Zázrivček. Boli dosť veľké peripetie dostať ich do Ríma. V prvom rade režisérovi celého kultúrneho programu záležalo na tom, aby sa predstavili tí najlepší a v tom čase svetovo uznávaní slovenskí umelci. Boli oslovení traja víťazi Pavarottiho ceny, výnimočný husľový talent Dalibor Karvaj, svetoznámy SLUK. Zázrivček, ktorý začínať byť trochu známy len regionálne, ešte neprenikol k ušiam pána režiséra do Bratislavy. Ale predovšetkým nehodlal zariskovať a pokaziť si renomé. Zázrivček bol vtedy ozaj mladý, vlastne vyslovene detský súbor. Od založenia mal asi dva roky a tvorili ho žiaci základnej školy. Boli však veľmi nadaní a za ich prejav sa už vôbec nebolo treba hanbiť. Mali totižto vynikajúcich učiteľov – Rudka Patrničiaka a Ferka Muchu z Terchovej. Dá sa povedať, že ich zaradenie do programu na najslávnejšom námestí sveta tesne pred rozsvietením nášho stromu sme si tak trochu vydupali. A že to ozaj zvládli, potvrdzuje aj list od ministra kultúry, ktorý sa poďakoval za pôsobivé vystúpenie súboru.

Zázrivské kríže

Dost sme sa natrápili rozmýšľaním, aký dar priniesť Svätému otcovi. Nebolo ešte povedané, či sa vôbec niekto dostane k nemu na audienciu; rozhodnutie zo strany Vatikánu padlo až po oficiálnom programe. Už sme ale vedeli, že Marek s mamou (vnuk a nevesta pána Drengubjaka) a ja, ako starosta Zázrivej, pôjdeme odovzdávať vianočný strom s pánom prezidentom, a to leteckým špeciálom spolu s oficiálnou delegáciou.

Takže nevyriešená otázka znela, či vôbec, a keď áno, aký dar?! Aby bol vkusný, ako tak hodnotný, a aby to čo najvýstižnejšie vypovedalo o kraji a ľuďoch, odkiaľ dar pochádza. Nakoniec nám pomohol akademický maliar Zdenko Horecký. Navrhol, že obci daruje jeden zo svojich obrazov z cyklu Zázrivské kríže, a my to môžeme použiť ako dar obce Zázrivá Svätému otcovi. To sa nám javilo nielen ako vhodné, ale i ako značne výpovedné o tomto kraji. No a nakoniec sa obraz podarilo aj osobne odovzdať Svätému otcovi Jánovi Pavlovi II. A nielen to! Zostalo trochu času aj na krátky rozhovor a tiež prosbu, aby požehnal mňa i moju rodinu. Tak sa aj stalo a pre mňa je tento okamih nezabudnuteľný a najcennejší. O to viac, keď v roku 2014 Svätý otec František vyhlásil prvého slovanského pápeža za svätého.

Audiencia sa odohralo v Aule Pavla VI., kde predtým asi pred 3 000 pútnikmi – väčšinou zo Slovenska – odzneli príhovory pána prezidenta Michala Kováča i pápeža Jána Pavla II. Veľmi ma zaujala jedna pasáž z príhovoru Svätého otca. Citujem: „*V myslí sa teraz vraciam na miesta, odkiaľ pochádza dar. Myslím na krásnu zeleň Malej Fatry v oravskom kraji.*“ Predsa dá rozum, že v myslí sa môžem vrátiť iba tam, kde som predtým už bol! To bola pre mňa jasná informácia, že Svätý otec niekedy, azda keď pôsobil v Krakove, prechádzal cez zázrivský a terchovský chotár. Turistická zanosť z jeho mladších čias bola všeobecne známa.

Po 30 rokoch

Ubehlo tridsať rokov. Nehodnotím rýchlosť, tá je v živote človeka ako mávnutie motýlieho krídla. Ale čas je dosť dlhý na to, aby človek našiel odpoveď na tie najjednoduchšie otázky. Ako je to možné, ako a prečo sa to udeje, že človek, spoločenstvo, obec môže byť tak blízko takýchto významných a výnimočných udalostí?! Je to dozaista dar, nezaslúžená náklonnosť Stvoriteľa.

Jozef Magdolen

Poznámka: Autor textu Ing. Jozef Magdolen bol pred 30 rokmi starostom susednej obce Zázrivá. Silný príbeh vianočného daru Slovenskej republiky pápežovi Jánovi Pavlovi II. dokumentuje textovo-obrazová kniha Zázrivský smrek a jeho posolstvo, ktorú zostavil a zredigoval Peter Cabada (Obec Zázrivá, 1996).



Pápež Ján Pavol II., prezident Michal Kováč, starosta Jozef Magdolen.
FOTOARCHÍV L'Osservatore Romano

Od konca roka 2005 uverejňujeme na stránkach obecných novín stručné medailóny výrazných postáv Terchovej. Pri ich publikovaní uplatňujeme princíp časového hľadiska – od 17. storočia dodnes. Sto treťou osobnosťou v rámci nášho dlhodobého cyklu je Štefánia Cabadajová. Redakcia ďakuje sestre Margaréte (Štefánia Poživencová) a Kataríne Suchánkovej za ochotné poskytnutie textových podkladov a obrazovej dokumentácie.

Štefánia Cabadajová

katechétkka (30. 1. 1935
Terchová – 11. 5. 2024
Terchová)



Ako dvadsaťročná

Hlbokou kresťanskou vierou, pedagogickou činnosťou, empatickým prístupom, vyhranenými mravnými i občianskymi postojmi inšpiratívne zasiahla do životov mnohých ľudí v Terchovej a okolí. Koncom januára uplynulo 90 rokov od jej narodenia. Pochádzala z osady Cabadajovia, kde trvale žila, a bola najstaršou zo šiestich detí Jozefa a Žofie Cabadajovcov (Štefánia, Amália, Stanislav, Margita, Terézia, Mária). Zomrela vlni v poŕehnanom veku 89 rokov.

Štefku Cabadajovú, sesternicu môjho otca Alojza, som v detstve vnímal najmä ako tajomnú ľudskú bytosť odkiaľsi z vrchov. Chodievala k nám na „kus reči“ po tom, ako urobila veľký nákup v obchode na Panskej lúke. Keď debatu s mojou mamou či otcom skončila, šikovne si prehodila ťažký batoh plný potravín na plece – a poďho rezkým krokom domov. Žila v horskej osade Cabadajovia a riadne strmá cesta do kopca mi u Štefky v detstve pripadala, akoby šla rovno do neba...

Zrátať naše spoločné rozhovory v rôznych časových etapách nie je možné. Pretriasali sme témy „od výmyslu sveta“ a vždy mi pri tom imponoval Štefkin životný nadhľad a svojrázny humor. Ešte za hlbkej totality som sa jej ako žiak základnej školy opýtal, či nikdy nemala obavy z verejného

prejavovania svojej vyhranenej viery. Reagovala: „Chlapče, no povedz, čo mi kto môže spraviť zle? Mne – tetke katechétkke a ešte k tomu aj starej dievke!“ Keďže si Štefka plne uvedomovala dôležitosť vzdelania v živote človeka, bola mojím veľkým fanúšikom pri štúdiu – či už na gymnázium v Žiline, alebo na vysokej škole v Bratislave. Interesovala sa o priebeh štúdií, pozorne sledovala moje kroky, nechávala svoje pozdravy i odkazy u rodičov. A pri občasných stretnutiach sme si zvykli z plných pľúc povedať všetko, čo nás tešilo, hrialo na srdci i zarmucovalo.

Sestra Margaréta (Štefánia Poživencová) sa vo svojom púťavom spomínaní na Štefku Cabadajovú vrátila späť o 66 rokov, keď ako osemročná išla v druhom ročníku na prvé sväté prijímanie. „Prváci náboženstvo nemali. V tom čase bolo v obci veľa detí aj škôl: u Repáňov, u Gregušov, v Hornej Tižine, u Rusnákov, na Bielom Potoku, v Štefanovej; v škole v Terchovej (ústredie) učil náboženstvo pán farár. Štefka Cabadajová chodila učiť do Repáňov aj k nám do Gregušov peši cez kopec. Utekali sme jej na-proti pod Brehovce a nakoľko sme tam boli všetci, stalo sa, že sme mali náboženstvo v prírode a do školy sme už nešli...”

Na Biely Potok, do Štefanovej a Hornej Tižiny chodila Štefka na bicykli. Peši zišla od Cabadajov do Ďuriškov, sadla na bicykel a vyrazila. Do dediny to bolo asi 5-6 kilometrov, ďalších 5-6 km na Biely Potok alebo do Štefanovej. Ťahať bicykel hore Tiesňavami bolo veru náročné. Vždy však bola milá a usmiate. Hovorila: „A čo je to proti večnosti?“ Bola výborným pedagógom, mala mimoriadny prístup k detskej duši a deti sa jej radi zdôverovali.

Náboženstvo bývalo ako posledná hodina, niekedy to boli aj dve hodiny, keď chcela Štefka odpovedať na všetky otázky... Keďže obrázok prv nebolo dostať, na stuhu dávala pečiatky, kraje vystrapkala a boli veľmi pekné. Tiež na to potrebovala čas. Keď však režim pritvrdil, Štefka už ďalej učiť nemohla. Vyučoval len pán farár, triedy sa spájali a bolo to sledované...”

Na inom mieste svojich rozpomienok sestra Margaréta uvádza, že „rodina Štefky Cabadajovej bola skromná a mimoriadne nadaná. Traja jej súrodenci mali vysokoškolské vzdelanie, čo bolo v tom čase ojedinelé. Všetci boli zbožní a jej dve sestry, lekárničky, vždy pomohli, keď bolo treba. Učila nielen mňa, ale na Bielom Potoku aj sestru Katarínu Máriu Podkopčanovú, ktorá je tiež v našej reholi.

Nakoľko sme boli z jednej doliny (Struháreň), častejšie sme sa stretávali. Mala som Štefku veľmi rada – bola mi duchovnou matkou. Vďačím jej za veľa, hlavne však, že mi pomohla pri najťažších krokoch ohľadne môjho povolania. Hoci proces rozhodovania bol veľmi krátky, nikdy predtým som sa osobne nestretla s nijakou rehoľnou sestrou, ani som žiadne iné nepoznala. Spýtala sa ma, či nechcem ísť k sestričkám, išla so mnou, aj mi pomohla odniesť veci. Určite to mala všetko veľmi premyslené, mnohé obety za mňa dané a ponúknuté Pánu Bohu“ – uzavrela svoje rozprávania sestra Margaréta.

Posledné roky som so Štefkou Cabadajovou v osobnom kontakte nebol. Zvest' o jej úmrtí ma zastihla v čase, keď už bolo po pohrebe. Veľmi ma mrzí a bolí na duši, že som neprišiel vzdať posledné zbom a úctu empatickej osobe, ktorá bola dôležitým človekom v mojom životnom príbehu. Zostane trvale zakotvená v pamäti všetkých, ktorí ju mali možnosť bližšie spoznať.

Peter Cabadaj

Literatúra. Za Štefániou Cabadajovou.
In Terchová, roč. 35, 2024, č. 3, s. 36–37.



Vpravo Štefka Cabadajová s Hankou Švecovou a jej mamou Viktóriou (prvé sväté prijímanie, 1984). FOTOARCHÍV Anna Švecová



So Štefániou Poživencovou, respektíve rehoľnou sestrou Margarétou (1967). FOTOARCHÍV Štefánia Poživencová

Zomrel sochár Milan Greguš

Šestnásteho januára 2025 zomrel v Bratislave vo veku 91 rokov významný sochár, reštaurátor a šperkár Milan Greguš (narodený 19. 9. 1934 v Makove, osada Greguše). Talent zdedil po otcovi, ktorý bol chýrnym ľudovým rezbárom. Rezbárskemu remeslu sa priučal u bratov Pekarovcov v Rajeckých Tepliciach, pokračoval na rezbárskom oddelení Školy umeleckého priemyslu v Bratislave. V rokoch 1956–1962 študoval na sochárskom odbore, potom absolvoval reštaurovanie pamiatok na Vysokej škole výtvarných umení v Bratislave. Patrila medzi zakladateľov Kysuckej galérie. Počas svojej dlhoročnej umeleckej činnosti vytvoril množstvo rozmanitých sochárskych a iných diel. Zosnulý renomovaný tvorca, rodák z Kysúc, mal srdečný vzťah aj k Jánošíkovmu kraju, okrem iného bol napríklad účastníkom jedného zo sochárskych sympózií, ktoré sa v minulosti konali v Terchovej.

Češť pamiatke akademického sochára Milana Greguša!



Milan Greguš na sochárskom sympóziu v Terchovej vytvoril dielo Symbol večného utrpenia (2006)

Za strynkou Jozefínou Nogovou

V lete minulého roka, presnejšie 1. augusta 2024, sa pani Jozefína Nogová, rodená Repáňová, dožila v dobrom zdraví úctyhodných 95 rokov. O pár dní neskôr sme sa stretli na Panskej lúke. Za pekného letného počasia bola na prechádzke s dcérou Hankou, ktorá ju prišla pozrieť z Hontianskych Moraviec. Išli z Chotára, kde bývala s rodinou dcéry Žofky, k dcére Márii do Gregušov, čo je približne štyristo metrov. O jej nedávnom životnom jubileu som vedel z Katolíckych novín, ktoré uverejnili gratuláciu od najbližších. Pri spomínanom náhodnom stretnutí tak bola príležitosť strynke zavinšovať aj osobne. A ako vždy, keď sme sa v minulosti stretli, neostalo len pri pár slovách, ale prebehol s ňou raz kratší, inokedy dlhší rozhovor. Tém bolo neúrekom. O živote, práci, zdraví, rodine, počasi, modlitbe, háčkovani, spomienkach... Žiaľ, od 11. decembra 2024 budeme o strynke Jozefíne hovoriť a spomínať len v minulom čase. Na večnosť odišla v pokoji a s tichou modlitbou na perách. V adventnom čase a v atmosfére blížiacich sa Vianoc mi pri správe o jej úmrtí ihneď vyskočila spomienka spred šiestich-siedmich

rokov. Bolo to tiež pred Vianocami, keď strynka prišla k nám domov a po susedsky zaklopala na dvere. V rukách držala v baliacom papieri precízne zrolovanú a zabalenú dečku – obrúsok, ktorý sama uháčkovala. Bol to darček pre našu rodinu, ktorý si odvtedy cez Vianoce vďačne prestierame na stôl. Pri zádušnej svätej omši v kostole a následne pri poslednej rozlúčke na Terchovskom cintoríne mi myslou prebehli ďalšie myšlienky a spomienky na zosnulú Jozefínu Nogovú, ktorá sa dožila a tešila z 14 vnúčat, 24 pravnúčat a 8 prapavnúčat. Napriek mnohým ťažkostiam, ktoré ju v živote postretli, sa nikdy príliš nesťažovala. A aj keď sa niekomu na chvíľku „potúžila“, vzápätí nechýbal v jej prejave optimizmus, humor, ponaučenie sprevádzané s nezameniteľnou iskrou v očiach. Bola našou blízkou susedkou, stretnutia odmalička s ňou boli teda celkom prirodzenou skutočnosťou. Či už pri nákupe v obchode na Panskej lúke, cestou na pole, na autobusovej zastávke, na dvore – keď sme ako mláďenci prišli na Veľkú noc obliať jej vnučky... Nezabudnuteľnou v mojich očiach navždy ostane postava pani poštárky. Útla postava

s veľkou poštárskou *brašňou* a ešte väčším bicyklom. Roznášala listy, pohľadnice, telegramy, noviny, rôzne správy. Pri dobrých sa s ľuďmi tešila, pri smutných s nimi spolúčtila. Nech ju za všetko dobré, čo urobila na tomto svete, odmení dobrotivý a milosrdný Pán v Nebeskom kráľovstve.

Marián Zajac

FOTOARCHÍV rodiny Jozefíny Nogovej



POĎAKOVANIE

DŇA 11. DECEMBRA 2024
NÁS VO VEKU 95 ROKOV
OPUSTILA DRAHÁ MAMA,
STARKÁ, PRASTARKÁ
A PRAPRASTARKÁ

JOZEFÍNA NOGOVÁ, RODENÁ REPÁŇOVÁ

V TICHOSTI ZASPALA,
ZANECHALA VŠETKÝCH,
ČO RADA MALA.
K HROBU CHODÍME
A V PLAMEŇOCH SVIEČKY NA ňU
MYSLÍME A NEZABÚDAME. VŽDY
OSTANE V NAŠICH SRDCIACH.

ĎAKUJEME RODINE,
PRIATELOM, ZNÁMYM
A VŠETKÝM, KTORÍ SA S ňOU
PRIŠLI ROZLÚČIŤ NA JEJ
POSLEDNEJ CESTE. ĎAKUJEME
TIEŽ ZA PREJAVY SÚSTRASTI
A KVETINOVÉ DARY. ZVLÁŠŤ SA
CHCEME POĎAKOVAŤ PÁTROVI
MARTINOVI ŠTEFANCOVI,
KTORÝ JU NAVŠTEVOVAL VŽDY
V PRVÝ PIATOK V MESIACI.
S LÁSKOU SPOMÍNAJÚ
DCÉRY S RODINAMI,
VNÚČATÁ, PRAVNÚČATÁ
A PRAPRAVNÚČATÁ



Kanáriky sa vrátili so striebrom

Po bronzovom úspechu z talianskeho Neapola v roku 2023 sa Jozef Opálka so svojimi kanáríkmi presadil v svetovej konkurencii opäť. Na 72. Majstrovstvách sveta v ornitológii, ktoré sa konali 24. – 25. januára 2025 v portugalskom meste Santa Maria da Feira, dokonca poskočil ešte o stupienok vyššie a jeho kanáre sa na Slovensko vrátili s medailou so strieborným leskom.

Viac nám o tomto unikátnom úspechu porozprával samotný chovateľ Jozef Opálka. „Vo veľkej konkurencii na svetovom šampionáte v Portugalsku sme sa zo Slovenska zúčastnili ôsmi chovatelia v 16. triedach. Ja som súťažil v triede E2 – severný Holanďan. Sú to kučeravé kanáre a je to trieda postavová, kde sa nehodnotí spev, ale exteriér kanára. Hodnotí sa ako vyzerá, ako stojí, ako sa predvádza... Striebornú medailu som získal za kolekciu štyroch vtákov, ktoré musia byť čo najviac podobní sebe. Je to ešte o triedu vyššie ako jednotlivci, kde sa posudzuje len jediniec. V kolekcii musia byť štyria vtáci jedného plemena – v súlade s exteriérom v type i výzore. Jednoducho povedané, musia sa čo najviac podobáť. Maximálny počet bodov na vtáka je sto bodov. Ja som mal troch 91 bodových vtákov, ale jeden mi bodovo ušiel – mal 89, takže sa dá povedať, že tam mi ušlo prvé miesto a predbehol ma chovateľ z Malty. Ale aspoň mám motiváciu ísť ďalej, ak Pán Boh dá a budeme zdraví. Ono je to tak, že keby som vyhral na prvý raz, tak by ma to možno tak nebavilo... Ale zbožné pranie je dokončiť postupku bronz, striebro... Samozrejme, kanáre musím najskôr nachovať, pretože súťažiť chodia len jednoročné vtáky. To znamená tie, čo sa narodila a odchovávajú v roku 2025, môžu ísť na MS v roku 2026, ktoré sa budú konať v Belgicku. Dúfam, že budem mať na chov dobré oko a podarí sa to“ – uzavrel zaujímavé ornitologické okienko informácií Jozef Opálka z terchovskej osady Charvátovia.

V napĺňaní Jožkovho ambiciózneho cieľa mu budeme držať palce a tešíme sa na správy do našich novín, ktoré priletia s kanáríkmi o rok.

Text a foto Marián Zajac



Jozef Opálka so striebornou medailou



Stuha pre strieborné Jožkove kanáriky.
FOTOARCHÍV Jozef Opálka



V Solčanoch. FOTO Palo Čepček

Terchovské Vianoce

Rimavská Sobota

Hovorí sa, že raz vidieť je oveľa viac ako stokrát počuť a v prípade koncertu Terchovské Vianoce, ktorý sme mali možnosť zažiť v našej farnosti v Kostole sv. Jana Krstiteľa v Rimavskej Sobote v podaní hudobných a speváckych skupín z Terchovej, to platí na sto percent.

Mnohí, ktorí žijú v našom meste a v tomto regióne západného Gemera, majú svoje korene na Podpoľaní, Podkriváni, v Detve, Látkach či lazoch nad Kokavou. Ich prarodičia prišli na dolnú zem za prácou, lepším životom. Preto mi na tom veľmi záležalo a chcem sa ešte raz poďakovať pánovi Rudolfovi Patrnčiakovi a jeho kolegom hudobníkom, že si našli čas, neváhali pricestovať k nám do Rimavskej Soboty a obetovali niekoľko hodinovú cestu, aby nám priniesli zvest o narodení Božieho syna spôsobom im blízkym – hudbou a spevom. Pre mňa osobne a podľa reakcií farníkov či veľkej účasti na koncerte všetka námaha priniesla svoje ovocie v spokojnosti ľudí, atmosfére, ktorú spoločenstvo vytvorilo, či nadšení, ktoré mnohí a mnohí po koncerte vyjadrili.

Ešte raz všetkým účinkujúcim z celého srdca ďakujem a prajem vám, aby toto vaše terchovské umenie malo svojich poslucháčov a nasledovníkov hudobníkov, ktorých sme aj u nás mali možnosť vidieť a počuť v mladšej generácii, ktorá je garantom uchovania dedičstva toho, čo náš národ robí národom pod Tatrami.

Rastislav Polák
farár a dekan v Rimavskej Sobote

Solčany

Vianoce sú časom pokoja, keď sa zastavujeme v každodennom ruchu a otvárame svoje srdcia pre duchovnú hĺbku tohto sviatku – sviatku narodenia Ježiša Krista. Vianoce sú tiež preplnené tradíciami, zvykmi a radosťou zo spoločného stretávania sa.

Uplynulé Vianoce boli u nás v Solčanoch ešte o čosi výnimočnejšie. Vďaka spolupráci občianskeho združenia Lidovec s pánom Jozefom Ďurkom, Farnosťou Solčany, Obcou Solčany a Trábečským osvetovým strediskom v Topoľčanoch sa nám podarilo zorganizovať koncert Terchovské Vianoce, na ktorom sme privítali skvelých interpretov terchovskej muziky zapísanej v roku 2013 do Reprezentatívneho zoznamu nehmotného kultúrneho dedičstva ľudstva UNESCO. Generálnym partnerom podujatia bol Slovenský plynárenský priemysel, a. s.

Solčianskym kostolíkom sa postupne rozliehali koledy spievané so srdečným nadšením, ktoré nás preniesli do dávnych čias a mohli sme počuť, ako sa kedysi koledovalo v Terchovej. Koledy svojím talentom ozdobili Ťažká muzika, Sestry Opáľkové, Betlehemci, Anna Dávidíková, Zuzka Patrnčiaková, Ondrej Hanuliak, Alexandra Ondrušová, Repáňovská muzika a domáca mužská spevácka skupina Lidovec. Program bol obohatený o sprievodné slovo pána Rudolfa Patrnčiaka, ktorý ním dodal koncertu nezameniteľnú atmosféru.

Milí Terchovci, ktorí sa podieľate na uchovávaní našich ľudových tradícií. Ste nielen umelci, ale aj strážcovia nášho

kultúrneho dedičstva. Vaša práca má nesmierny význam, učí nás vážiť si to, čo nás spája, a ukazuje nám krásu našich zvykov a tradícií. Vaša oddanosť, talent a presnosť každým vystúpením sú pre nás veľkým vzorom. My z Lidovca sa v Terchovej cítime ako doma. Veď myšlienka založiť spevácku skupinu Lidovec skrsla práve u vás v Terchovej na Jánošíkových dňoch.

V mene spevákov z Lidovca, ale tiež v mene spoluorganizátorov a divákov vám chcem zo srdca poďakovať za vaše nádherné vianočné vystúpenie u nás v Solčanoch, ktoré sa stalo pre všetkých nezabudnuteľným zážitkom. To, čo robíte, robíte veľmi dobre. Vytrvajte.

Marián Veverka
občianske združenie Lidovec

Nemšová

Do Kostola sv. Michala v Nemšovej, do malého mestečka na Považí, prišli sviatok Troch kráľov sprijemniť folkloristi z Terchovej. Terchovské Vianoce boli pod záštitou pána dekana Jána Smolku. S myšlienkou pripraviť veľkolepé podujatie v Nemšovej už po druhý raz prišiel samotný pán dekan, ktorý je rodák z Terchovej. Jeho zásluhou mohli veriaci a návštevníci vianočného koncertu zažiť krásne piesne a zvyky z Terchovej.

Chceme sa srdečne poďakovať všetkým účinkujúcim za krásne spestrenie sviatočného dňa.

Andrej Moravčík

Skačany

Pápežské misijné diela na Slovensku zorganizovali 11. januára 2025 vo farskom Kostole Všetkých svätých v Skačanoch koncert Terchovské Vianoce. Nevídaná udalosť prilákala do kostola mnoho fanúšikov ľudovej hudby. Najvzácnejším hosťom koncertu bola Jeho Eminencia kardinál Protase Rugambwa, arcibiskup Tabori v Tanzánii, ktorý sa na záver prihovril a udelil svoje apoštolské požehnanie. Pozvanie prijal i pomocný biskup Nitrianskej diecézy Mons. Peter Beňo. Mnohí sme sa pridali k nádhernému spevu kolied, dokonca nám Pán daroval po koncerte i trochu snehu. Celé nebo spievalo...

Ďakujeme za veľkolepý kultúrny zážitok celému kolektívu umelcov na čele s Rudkom Patrnčiakom. Tešíme sa na Novoročný koncert 2026.



vdp. Mgr. Pavol Berka
farár v Skačanoch

Abrahámoviny Mariána Zajaca

Panta rhei. Veru, všetko – a najmä čas – plynie. Dvadsaťšiesteho februára 2025 rozšíril na vrchole svojich tvorivých síl a v perfektné fyzickej i psychickej kondícii rady päťdesiatnikov už aj Marián Zajac. Hrdý terchovský lokálpatriot, viacnásobný zástupca starostu obce a dlhodobý poslanec obecného zastupiteľstva, oduševnený učiteľ, publicista, spoluorganizátor Cyrilometodských a Jánošíkových dní, respektíve kultúrnych, spoločenských, športových, duchovných, vzdelávacích či osvetových podujatí v rodnej obci, výskumník, objaviteľ a propagátor rozmanitých tém, udalostí, osobností a súvislostí, ktoré prepájajú Jánošíkov kraj so Slovenskom, Európou i svetom. Nášmu pracovitému kolegovi, čínorodému tvorcovi, dobrému kamarátovi a vzácnemu človeku Mariánovi Zajacovi vinšujeme do ďalšej päťdesiatky v mene vydavateľa, redakcie a redakčnej rady obecných novín, ako i čitateľskej verejnosti hojnosť Božích milostí, pevné zdravie, trvalé rodinné šťastie, životný elán, energiu a úspechy pri naplňaní šlachetnej pedagogickej misie a čo najviac nápadov pri odkrývaní bezbrehých tajomstiev, polozabudnutých či úplne zabudnutých tém, spojených s Terchovou.

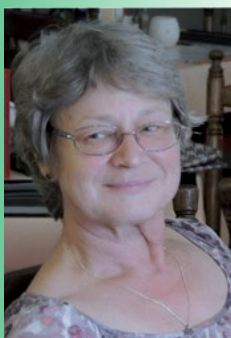
Ad multos annos, milý náš jubilant a priateľ Marián!

-pc-



Jedna časť jej srdca patrí aj Terchovej

Začiatkom februára 2025 sa v neďalekom Martine konala priateľská akcia – predstavenie knihy poézie **MUDr. Aleny Mažgútovej, PhD.**, s názvom **Slová modlitby**. Pri uvedenej príležitosti sa hovorilo viac aj o osobnosti autorky, ktorá sa tohto roku dožíva svojej sedemdesiatky.



MUDr. Alena Mažgútová, PhD., lekárka, poetka a polovičná Terchovčanka

Alenka Mažgútová je pre Martinčanov známa najmä ako lekárkou – psychiatricka, ktorá na pôde Psychiatrickej kliniky 37 rokov liečila a hojila boľavé duše pacientov, respektíve upokojovala či manažovala ich vyčerpané rodiny. Na začiatku lekárskej kariéry krátko pracovala na Psychiatrii v Liptovskom Mikuláši, krátko sa tiež zoznamovala s ume-
ním pracovať so slovami ako redaktorka v redakcii vysokoškolských učebníc vo Vydavateľstve Osveta v Martine. Toto je iba „minivýber“ z jej životného „kurikula“. Ona sa totiž zaujíma o všetkých a o všetko, čo stojí za poznanie. Dá sa pove-

dať, že Alenka bola a ostáva lekárkou, pedagogičkou, poetkou, športovkyňou, šoférkou, znalkyňou histórie, geografie, matematiky, fyziky, logiky, jazyka, ale, čo je najpodstatnejšie – múdrou, jemnou a láskavou dušou.

Podme ale k vzťahu doktorky Alenky Mažgútovej k Terchovej. Ona sama je rodáčkou zo Zvolena, jej starší brat Janko sa narodil v Banskej Bystrici, matka Zlatica pochádza z Modrého Kameňa, ale otec Ján bol rodený Terchovcán, o čom, pochopiteľne, svedčí aj priezvisko Mažgút, tak často sa vyskytujúce v tejto obci. Alenka často zvykne spomínať na svoju rodinu. Otec, bývalý štátny zamestnanec, dnes už zosnulý, pochádzal z početnej terchovskej rodiny. Ako 16-ročný osirel a preto sa rodina prebýjala len veľmi ťažko. Na svojho otca si Alenka spomína takto: „Otec býval doma menej ako mama, ale naučil ma napríklad štiepať drevo na triesky, opravovať elektrické zásuvky, vymieňať žiarovky, rozumiť a nebať sa elektriny, zabíjať klince – bol veľmi zručný. Poznal hádam každý strom, komentoval, čo videl, ak sa v meste niečo stavalo či rýpala sa nejaká stavebná jama v zemi, pristavil sa pri robotníkoch a pýtal sa, čo robia. Ako deti sme sa za to aj hanbili, akoby to bolo nevhodné, ale on potreboval vedieť, čo sa okolo nás deje. Bol mierny, mal trpezlivú, láskavú povahu, veľa toleroval, ale ak sa toho nazbieralo priveľa – nasledoval výbuch. Mal zmysel pre humor, dokonca aj keď sa robil z neho“. A na záver Alenka pristo dodáva: „Mama ma naučila všetko ostatné.“

Terchovské gény cítiť aj z tejto myšlienky: „Mojí blízki vedia, že sa rada „prplem“ v zemi – čudné, veď som to neznášala v detstve, keď môj terchovský otec, žijúci v meste, tak túžil po nejakom archetypovom a spomienkovom styku so zemou, že si kúpil tie svoje štyri áre záhradky a my s bratom sme tam tak neradi chodili (len jesť maliny a neobrať ríbezle). A mňa teraz v dospelosti veľmi teší, ak sa v záhrade niečo usmerní, zasadí

a čaká sa, čo z toho vzíde, alebo, jednoducho, či treba pokosiť, vyplieť, vyhrabať – pohrabať, zasadiť, polievať, pozbierať... Na prejavy génov je potrebné dozrieť...“

Popri extrémne náročnej práci na klinike Alenka milovala a stále miluje prírodu. Zvyčajne spájala turistiku s vyhľadávaním húb, ktoré potom s radosťou rozdávala priateľom. Keďže rada šoférovala a zároveň mala blízko k dobrodružstvám, jej výlety často smerovali z Martina cez kompu do Terchovej, kde sa nevedela nabažiť pohľadom na Malú Fatru či majestátny Rozsutec (najkrajšia skala na Slovensku). Vždy, keď išla do Terchovej či cez obec, navštevovala Diecéznu svätyňu svätých Cyrila a Metoda, poklonila sa aj pred známym dreveným betlehemom od majstra Hanuliaka so spolupracovníkmi, v predposledných rokoch putovala nenapodobiteľnou Krížovou cestou, zhotovenou z kameňa žilinského mostu. Relaxovala i pri tónoch terchovskej muziky, ktorú, keď počula za volantom auta, sprevádzala príjemným popevkom. Keď zavítala na Cyrilometodské dni, vždy si so záujmom vypozerala krásu predstavení a poprechádzala sa po stánkoch, v ktorých posledne investovala do originálneho slovenského hudobného nástroja – fujary, na ktorej sa začala učiť hrať.

Život MUDr. Aleny Mažgútovej sa v máji 2021 zvrtol o 180 °, keď sa po pracovnom dni podvečer vracala autom domov. Náhla zdravotná udalosť jej zmenila život. Prudké krvácanie do mozgu si vyžiadalo niekoľko operácií, veľa ďalších invazívnych medicínskych zákrokov, dlhodobú hospitalizáciu a následnú 24 hodinovú sociálno-zdravotnú starostlivosť. Na svojej publikácii, o ktorej sme písali v úvode, však autorka už aktívne spolupracovala.

Všetci priatelia okolo Alenky pevne veríme, že v jeden pekný deň sa znova spolu vyberieme na výlet do rodiska jej otca a do jej srdcu blízkej obce – Terchovej.

Katarína Adamicová

FOTOARCHÍV autorky

Poznámka: Autorka textu prof. MUDr. Katarína Adamicová, PhD., rodáčka zo Žiliny, pracuje v Ústave patologickej anatómie Jesseniovej lekárskej fakulty a Univerzitnej nemocnice v Martine.



Pri VI. zastavení Krížovej cesty v Terchovej



Rodičia Aleny Mažgútovej, matka Zlatica a otec – Terchovcán Ján Mažgút

Milí Terchovci,

ešte dnes vo mne doznievajú zážitky z horúcej letnej nedele 7. júla minulého roka, ktorú sme spoločne prežili v slávnostnej atmosfére vášho nádherného Kostola svätých Cyrila a Metoda. Dôvodom bol koncert Slovenského komorného orchestra a Slovenského filharmonického zboru so sólistami, usporiadaný pri príležitosti 35. ročníka Cyrilometodských dní. Sviatok o to vzácnejší, že slovanských vierozvestcov a patrónov Európy ste začali takto verejne uctievať práve vy v Terchovej, ako vôbec prví z celého bývalého Československa. A ešte vzácnejšie je, že v tom každoročne pokračujete dodnes.

Počas osláv prebehlo odovzdávanie Cyrilo-metodskej krištáľovej knihy, ktorú udeľujete za významný prínos do kultúrneho a spoločenského života Terchovej. Vďaka vašej priazni a rozhodnutiu som sa jedným z minuloročných laureátov stal aj ja. Bola a je to pre mňa veľká česť a úprimne vám za túto veľkú poctu ďakujem. Pri preberaní ocenenia sa mi v mysli vybavili mnohé zážitky spojené s Terchovou a skvelými priateľmi, ktorých som tu už pred rokmi našiel. Či to bolo na Jánošíkových dňoch, na ktorých sme s tanečným súborom a orchestrom Lúčnice vystupovali v amfiteátri Nad bôrami, či pri uvedení Liverpoolského oratória Paula McCartneyho, omše Césara Francka i ďalších skladieb, ktoré spieval lúčničiansky zbor v programoch Krása hudby vo farskom kostole, alebo pri návštevách obce s pánom prof. Nosálom a ďalšími osobnosťami – vždy sme boli veľmi srdečne vítaní, uctení a pohostení.

Keď som po 15 rokoch prešiel v januári 2022 z vedúcej pozície v Lúčnici na miesto generálneho riaditeľa Slovenskej filharmonie, na našom vzťahu sa nič nezmenilo a vzájomná spolupráca i priateľstvo pokračujú ďalej. Umelecké telesá Slovenskej filharmonie prichádzajú do Terchovej a prinášajú sem špičkové interpretačné umenie všetkým, ktorí chcú načúvať s úprimným srdcom. Deje sa tak vďaka oddaným osobnostiam z Terchovej, bez ktorých ochoty a veľkej práce by realizácia kultúrnych a spoločenských podujatí nebola možná. Za všetkých by som rád spomenul **Rudolfa Patrničiaka**, vynikajúceho hudobníka a riaditeľa Miestneho kultúrneho strediska, a **Mariána Zajaca**, poslanca obce a výborného pedagóga. Obaja sú, spolu so svojimi rodinami, profesionálnymi a zároveň nadšenými organizátormi, úprimnými a dobrými ľuďmi, a čo ma zvlášť teší, aj mojimi priateľmi.

Som si vedomý, akú veľkú pomoc a podporu sme vždy dostávali aj od ďalších osobností verejného, duchovného a spoločenského života Terchovej i blízkeho okolia. Patria k nim starosta **Jozef Dávidík**, v minulých rokoch **Viktor Vallo**, rímskokatolícky diecézny biskup **Tomáš Galis**, správca farnosti **Martin Štefanec**, macedónsky spisovateľ a prekladateľ **Stojan Lekoski**, emeritný arcibiskup Prešovskej archieparchie a metropolita Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku **Ján Babjak** a mnohí ďalší.

Hlavnými podporovateľmi a prijímateľmi kultúry, ktorým patrí najväčšia vďaka, ste však vy, milí Terchovci. Za svedectvo, ktoré prostredníctvom umenia o živote podávate, ako aj za radosť z potešenia ducha a mysle, platíte svoju daň vždy s úsmevom a nadšením. Je to pre to, že to robíte z lásky. Navyše, vždy neomylné rozoznate, čo je treba dať cisárovi a čo Pánu Bohu. Ide o znak vašej kultúrnej vyspelosti a životnej skúsenosti.

Viem, že vierozvestovia prichádzajú väčšinou z východu, čo v prípade tých, ktorí priniesli vieru a písmo na naše územie, naozaj platí. Pre mňa ako rodeného Bratislavčana je však zrejmé, že vierozvestovia, najmä tí kultúrne, môžu prichádzať aj z Terchovej, čo, verím, vydrží aj naďalej. Želám vám všetkým požehnaný fašiangový čas i nasledujúce poštne obdobie a teším sa na naše ďalšie stretnutia.

S úctou

Marián Turner
generálny riaditeľ Slovenskej filharmonie



Marián Turner. FOTO František Mucha



Spevák zbor Lúčnice s orchestrom Zlaté husle. FOTO Marián Žiško

Zo života Centra sociálnych služieb Terchová

Prijímatelia sociálnych služieb Terchová s radosťou privítali 28. februára 2025 žiakov zo Základnej umeleckej školy Nižné Kamence. Žiaci pod vedením pána učiteľa Ondreja Hanuliaka predstavili repertoár ľudových a terchovských piesní. Krásne melódie heligónky potešili našich starých a vrátili ich do mladých čias, keď spoločne spievali známe piesne. Venovať čas, rozhovor pre staršieho človeka je vzácné a preto ďakujeme Ondrejovi Hanuliakovi, že vedie mladých ľudí aj prostredníctvom umenia k láske k starým ľuďom.

Počas zimného obdobia, 17. januára 2025, naši prijímatelia sociálnych služieb trávili čas v záhrade zariadenia, kde prikrmovali vtáky a starali sa o krmidlá a vtáčie búbky počas mrazivých dní.

Skromná nádielka snehu umožnila, aby aj naši starkí pookriali na čerstvom vzduchu a v rámci podpory pohybu s programom sociálnej rehabilitácie postavili snehuliaka. V rámci Medzinárodného dňa materinského jazyka sa v našom zariadení 20. februára 2025 uskutočnila beseda s Bc. Annou Švecovou z Terchovej. Naši starkí v družnom rozhovore s pani Švecovou spomínali na svoj život, ako sa kedysi žilo, čo prežili. Spomínanie, radostné aj smutné chvíle, ktoré sú súčasťou života, s prvkami reminiscenčnej terapie prispievajú k zlepšeniu zdravia a celkovej pohody našich klientov. Vďaka dlhovekosti našich klientov, skúsenostiam, zážitkom a bohatým spomienkam sme s pani Švecovou pozberali nárečové slová, ktoré si naši klienti pamätajú a ktoré sa pomaly vytrácajú z našich rozhovorov. Budeme sa naďalej snažiť zachytiť a uchovať nárečové slová pre ďalšie generácie. Tešíme sa na ďalšie stretnutie. Vrelá vďaka!

Bc. Gabriela Tichá
inštruktorka sociálnej rehabilitácie

Dňa 27. februára 2025 nás poctili svojou návštevou deti zo SZUŠ Akadémie muzika v Terchovej. Potešili nás krásnym hudobno-tanečným vystúpením, ktoré si pre nás pripravili pod vedením pani učiteľky Patrície Hanuliakovej.



Lúbezné tóny huslí, heligónky, gitary, ľudové aj moderné piesne a tanečné predstavenie spestili našim starkým voľný čas a vyčarili im úsmev na tvári. V piatok 21. februára 2025 sme s našimi prijímateľmi navštívili historickú lesnú úvratovú železnicu vo Vychylovke a národopisnú expozíciu v Múzeu kysuckej dediny, ktorá je bohatá na kultúrne i historické dedičstvo, pamiatky a tradície našich predkov. Naši starkí si postupne poprechádzali jednotlivé objekty ľudovej architektúry, v ktorých boli nainštalované pôvodné zariadenia, v tvorivých dielničkách si technikou plstenia vytvorili srdiečka z ovčieho rúna, dopriali si jazdu vláčikom aj prehliadku výstavy tradičných remesiel, spojenej so spracovaním prírodných vlákien – ľanu a ovčej vlny (Zlaté vlákno našich predkov). Návšteva tohto miesta vrátila našich starých v čase. S láskou si zaspomínali na obdobie svojho detstva a mladosti, keď žili a pracovali v podobných podmienkach. Pán František Mucha je obľúbeným hudobníkom našich starých. Na konci februára nás opäť navštívil a spestril našim prijímateľom dopoludnie. Krásne piesne, humorné príbehy a skvelá hudba našich starých veľmi potešili. Naši prijímatelia si v jeho spoločnosti zaspomínali, ako sa v minulosti zabávali a veselili počas fašiangov.

Mgr. Lenka Tyemiaková
inštruktorka sociálnej rehabilitácie

Naše zariadenie v rámci Partnerskej dohody medzi zariadeniami sociálnych služieb prijalo 11. februára 2025 pozvanie na tradičné páračky v CSS Studienka Novot'. Prijímatelia sociálnych služieb si pri páraní peria zaspomínali na mladé časy, keď sa cez dlhé zimné večery stretávali celé rodiny a komunity. Táto krásna tradícia ožila v príjemnej atmosfére spre-vádzanej smiechom, rozhovormi a hudbou. Nechýbali ani domáce šišky a teplý čaj, ktoré ešte viac umocnili pocit domova. Pre mnohých prijímateľov to bol návrat do minulosti, keď podobné stretnutia upevňovali vzťahy a odovzdávali sa príbehy z generácie na generáciu. Dňa 12. februára 2025 sa zamestnanci nášho zariadenia zúčastnili celodenného odborného workshopu Metóda validácie podľa Naomi Feil – pod vedením certifikovanej lektorky Mgr. Márie Wirth, PhD. Metóda validácie je zameraná na efektívnu a empatickú komunikáciu s dezorientovanými prijímateľmi sociálnych služieb postihnutými demenciou, Alzheimerovou chorobou alebo príbuznými ochoreniami. Jej zámerom je vytvoriť bezpečné a dôveryhodné prostredie, v ktorom je takýto človek plne prijatý so všetkými svojimi emóciami, respektíve jeho pocity sú uznané ako pravdivé. V rámci tejto metódy využívame schopnosť vcítiť sa a priblížiť vnútornému prežívaniu dezorientovaného seniora, s cieľom vrátiť mu späť jeho dôstojnosť. Workshop bol skutočne úžasný,

veľmi obohacujúci, inšpiratívny, plný uvedomení si momentov a praktických rád ako konať, komunikovať a vnímať starších ľudí, ktorí sú nedostatočne orientovaní alebo úplne dezorientovaní a „žijú vo svojej realite“. ĎAKUJEME za možnosť vzdelávať sa, rásť a prinášať tak našim starším službu na vysokej odbornej aj ľudskej úrovni. Dňa 1. marca 2025 sme v našom zariadení zažili nádhernú fašiangovú atmosféru plnú spevu, hudby a veselosti. Vďaka Miestnemu kultúrnemu stredisku a Obecnému úradu v Terchovej, ktorí nám zabezpečili krásny kultúrny program s názvom Fašiangy sa krátia, už sa nenavrátia, sme si mohli naplno užít túto tradičnú oslavu pred pôstnym obdobím. Nechýbal sprievod masiek (turvoni), ktorý rozveselil všetkých prítomných svojimi originálnymi kostýmami, veselými scénkami a hudobným sprievodom. Vrcholom programu bolo tradičné pochovanie basy, ktoré symbolizovalo koniec obdobia radosti a hodovania. Táto časť programu priniesla nielen zábavu, ale i krásne spomienky na fašiangové tradície, ktoré si chceme uchovať aj v našom zariadení.



Do CSS prišiel so svojimi žiakmi zahrať Ondrej Hanuliak

Mgr. Katarína Romanová
sociálna pracovníčka
FOTO CSS Terchová, František Mucha



Vo Vychylovke



Beseda s Annou Švecovou

Milé rodiny, priatelia, radi by sme Vás aj tento rok požiadali o darovanie 2 % z dane z príjmu na podporu našich aktivít. Všetky aktivity, ktoré organizujeme pre našich prijímateľov sociálnych služieb, sú financované práve z týchto zdrojov. Každý príspevok je pre nás nesmierne cenný. Ďakujeme Vám zo srdca za Vašu dobrotu a podporu.



Pri muzike s Ferkom Muchom



Tvorivé dielne



So žiakmi SZUŠ Akadémia Muzika

Rok plný aktivít a spoločenských stretnutí

Dňa 12. mája 2024 sme si pripomenuli prvé výročie slávnostného otvorenia zrekonštruovaného Zdravotného strediska a novovybudovaného Denného centra Terchová. Počas uplynulého roka sa v Dennom centre uskutočnilo mnoho spoločenských podujatí, prednášok a tvorivých aktivít, ktoré prispeli k obohateniu života jeho návštevníkov.

Medzi najobľúbenejšie aktivity patrila rukodielňa, kde si klienti vlastnoručne tkaním na drevených krosnách vytvárali originálne koberčeky z textilu. Tento projekt spájal tradičné remeslo s moderným umením. Okrem toho prebiehali literárne a tvorivé aktivity, precvičovanie pamäte, relaxačno-pohybové cvičenia a pravidelná odborná pedikúra.

V súčinnosti s CSS Terchová sa uskutočnila prednáška organizovaná Europe Direct Žilinský kraj, počas ktorej účastníci získali mnoho zaujímavých informácií. Medzi obľúbené aktivity patrili tiež spoločenské posedenia, tréningy aktivácie pamäte, rozvoj jemnej motoriky a kreativity, ako i rozvoj pracovných zručností. Veľmi pozitívne boli prijaté aj pestovateľské práce, sadenie kvetov, byliniek a skrášľovanie okolia centra.

Podpora motorických zručností a koordinácie bola súčasťou viacerých aktivít, ktoré prispeli k rozvoju jemnej motoriky a kreativity klientov. Sociálna interakcia a kognitívny tréning zohrávajú dôležitú úlohu v programe centra. Okrem toho sa klienti mohli zapojiť do individuálneho školenia digitálnych zručností, spracovania liečivých bylín, rozvoja priestorovej orientácie a aktívnej kreativity. Medzi tradičné remeselné aktivity patrilo šitie, štrikovanie a vyšívanie.

Obzvlášť obľúbenou časťou programu bola príprava receptov starých mám spojená s mindfulness technikami, cvičeniami na posilňovanie duševného zdravia a upevňovaním susedských a medzigeneračných vzťahov. Vianočná pekáreň medovníkov priniesla vôňu tradícií a spoločné spomienky na detstvo. K tomu sa pridali aktivity ako kvíz pre seniorov, spievanie ľudových piesní, reminiscenčné tréningy... Počas roka sa tiež uskutočnili zaujímavé výklady, ktoré oživilí prijímateľom znalosti z rôznych oblastí histórie, kultúry a vedy. Neodmysliteľnou súčasťou programu bola aj príprava tradičných fašiangových receptov, ktorá priniesla radosť a pripomenula význam ľudových tradícií.

Denné centrum Terchová okrem aktivít poskytuje aj sociálne poradenstvo, v súlade so zákonom č. 448/2008 § 19, ktoré je zamerané na pomoc osobám v nepriaznivej sociálnej situácii. Sociálne poradenstvo je dostupné ambulantnou formou každú stredu a štvrtok od 10.00 do 17.00 hodiny. Poskytujeme pomoc pri vybavovaní kompenzácií pre ZŤP – vrátane parkovacích preukazov a iných pomôcok. V prípade potreby spolupracujeme s rôznymi inštitúciami ako Sociálna

poistovňa, Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, Centrum právnej pomoci a s poskytovateľmi sociálnych služieb.

Naše poradenstvo je zamerané na posudzovanie problémov fyzických osôb, rodín a komunít, poskytovanie informácií ohľadne riešení ich situácie a sprostredkovanie odbornej pomoci. Pomáhame pri zisťovaní príčin vzniku, charakteru a rozsahu problémov fyzických osôb, rodín alebo komunít a poskytujeme im konkrétnu odbornú pomoc. Poskytujeme tiež poradenstvo a pomoc pri minimalizovaní sociálnych problémov, vedení prijímateľa sociálnej služby pri hľadaní podpory vo svojom okolí, poradenstvo pri voľbe možnosti sociálneho zabezpečenia prijímateľa sociálnej služby a pomoc pri výbere vhodného zamestnania na trhu práce. V neposlednom rade poskytujeme poradenstvo a pomoc pri predchádzaní a zabráňovaní príčin vzniku, prehlbovania alebo opakovania psychických, fyzických, ale i sociálnych porúch prijímateľa sociálnej služby. Tešíme sa na vašu návštevu v Dennom centre Terchová!

Text a foto Mgr. Jana Hanuliaková



Dobre nám je spolu...



Víkendy dnes

Ocko prišiel z roboty, deti zasa zo školy,
teraz si urobí každý po vôli.
Mamka všetkých privítala, večeru im prichystala,
potom si rodinu k stolu pozvala.

Napapká sa rodinka, utrie ruky, ústa,
o minútu, lebo dve kuchyňa je pustá.
Mamka riady umýva, na mladosť spomína,
inak žila kedysi ich celá rodina.

U nich doma po večeri zasadla si rodinka,
len im v dome patrila tá príjemná hodinka.
Babka s dedkom spomínali, detičky sa spolu hrali,
bolo tam veľa radosti, poradili, kto mal starosti.

Teraz v izbe každý sám celý večer trčí,
do kuchyne spoza dverí iný zvuk zas vrčí.
Syn si pustil akčný triler, počul streľbu, krik,
hľadá na tých „hrdinov“, nezaujme ho už nik.

Z Lilianinej izby počul chrapčavý zvuk v angličtine,
jej idol tu vyspevuje, až sa trasú všetky skrine.
Za ďalšími dverami ocko sedí na gauči,
študuje noviny, cigaretu fajčí.

Dá si ešte pívko, dve, spraví sebe radosť
a potom už na telku sústredí pozornosť.
Mamka prácu dokončí, mužička objíma,
no on jej nežnosťky dnes vôbec nevníma.

Futbalisti sú pri bráne, našim gól dávajú
a milého ocinka veľmi nahnevajú.
Na otázky odpovedá: aha, uhm, áno, nie,
taká „bohatá“ debata žienku spať hneď vyženie.

Vedľa dedko s babkou správy počúvajú,
že im zopár eur k dôchodku pridajú.
Nemajú sa s kým rozprávať, ani komu poradiť,
ako si životy trochu inak zariadiť.

V sobotu si mládež doobeda pospí,
mamka zasa rozmýšľa, čím že ich nahostí.
Varí, pečie, perie, s robotou sa náhli,
naši mladí z postele rovno k stolu sadli.

Ocko pred garážou auto leští, kontroluje,
na zajtraší „výlet“ vzorne pripravuje.
Večer synak s dcérou ocka si pochvália
a peniažky na disko od neho vymámia.

V nedeľu zas navštívia novodobé „chrámy“,
no nejdu sa pomodliť, lež nakúpiť krámy.
Pobehali po obchodoch, ďalší kôš zas vlečú,
až im kvapky potu dolu tvárou tečú.

Iba naši starkí v kostole si sedia,
Otčenáš... a ruženček za mladých sa modlia.
Doma potom nákupy spoločne rozbalia,
do roboty, do školy o chvíľu sa pobalia.

Ocko s deťmi už cestujú, mamka doma spomína,
na čo všetko chcela sa spýtať dcéry, syna.
Nebol však čas na otázky, mali vážnu debatu,
čo nakúpiť na seba, na čo minúť výplatu.

Chudobní takéto „starosti“ nemajú,
tí si cez víkendy robotu hľadajú.
Zmenila sa dedina, zmenili sa ľudia,
už ani susedia na priedomí cez víkend nesedia.

Nepočul smiech, klebetenie, doma oni sedia,
veď sa z telky, internetu viac toho dozvedia.
Vytratila sa súdržnosť, pomoc, dobré rady,
nech si teraz každý sám v ťažkostiach poradí.

Susedia si medzi sebou veľké múry stavajú,
alebo vysoké tuje vysádzajú.
Tiché, pusté sú ulice, nehrajú sa deti,
sedia v izbe na gauči a mobil im svieti.

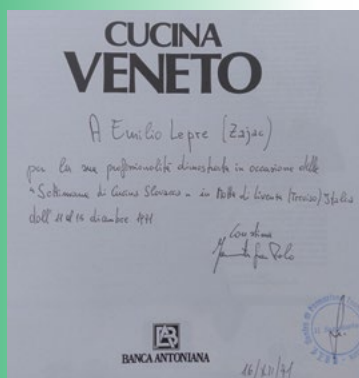
Veď sa ony predsa už nové hry hrajú,
no po ich hrách miesto svalov kilá pribúdajú.
Na poli i v záhrade nemusia nič robiť,
ani kravy, ovce, husi na pasienok vodiť.

Nájdu sa však ešte ľudia, čo inak zmýšľajú,
venujú sa deťom, športu, iným pomáhajú.
Zmenili sa ľudia, vzťahy, zmenila sa klíma,
niet už starej dediny, je už nová, iná.

Anna Dikošová
FOTO Marián Zajac



Trochu zamrznutej vody a veľa detskej radosti



Venovanie



Doksy z dreva ukrývali slovenský jedálny lístok



Hotel Bertacco

Nezabudnuteľný slovenský týždeň v Taliansku

V roku 1991, keď sa nám začal otvárať svet a my svetu, prišla z talianskeho mestečka Motta di Livenza ponuka prezentovať slovenskú kuchyňu. Tejto ponuke predchádzala návšteva niektorých slovenských primátorov a starostov v regióne Veneto (Benátsko) a jeho provincii Treviso, ktorej súčasťou bol aj vtedajší úradujúci terchovský starosta Milan Opalka.

Predtým, ako sa podujatie uskutočnilo, sme si pripravili pre túto príležitosť náš jedálny lístok. Robili sme ho spolu s kolegynami kuchárkami Magdou Križovou (rod. Plačkovou) a dnes už nebohou Gitkou Ondrušovou. Ponuku z jedálneho lístka, ktorého základom boli regionálne špeciality z Jánošíkovho kraja, nám do talianskeho jazyka preložila súčasná pani riaditeľka ZŠ s MŠ A. F. Kollára Renáta Opalková.

Ako zaujímavosť spomeniem, čo všetko jedálny lístok pre talianskych hostiteľov ponúkal. Na prípitok domáca slivovica (52%), studené predjedlo (syrová rolka plnená bryndzovou penou), polievka (zeleninová s mrivicou), teplé predjedlo (pastiersky syr či omeleta s kuracou pečťou), jedlo z rýb (pstruh Vrátna plnený), jedlo z hydiny (kurča na zbojnícky spôsob). Ďalej bola v ponuke Žilinská sviečková, Terchovský drevený tanier, telacie medailóniky Rozsutec. Ako múčnik sa podávali lievance s čučoriedkami a tvarohom. Talianom veľmi chutili aj makové a orechové rožky. Samozrejme, z nášho kraja nemohli chýbať syry, ktoré sa ponúkali po uvedených pokrmoch v podobe syrovej misy – oštiepok, korbáčiky, parenice, bryndzové chuťovky, syrové slimáčky.

Všetko uvedené sme potom pripravovali v týždni od 11. do 16. decembra 1991 na rôznych miestach, v hoteloch a reštauráciách, kde slovenská delegácia prezentovala talianskym partnerom krásu a hodnoty krajiny v srdci Európy – vtedy ešte súčasťou federálneho štátu Čechov a Slovákov. Spomeniem rodinný Hotel Bertacco, Trattoria al Cigno,

ale využili sme i ďalšie kultúrno-spoločenské priestory 11-tisícového malebného mestečka nad riekou Livenziou. Všade sme sa stretávali so živým záujmom a uznaním.

Okrem starostu Terchovej Milana Opalku sa návštevy v provincii Treviso zúčastnili a svoje mestá reprezentovali primátor Rajca Ladislav Židek, primátor Novej Dubnice Milan Hort a primátor Trenčína Štefan Rehák. Terchová sa predstavila so svojou kuchyňou, prírodnými krásami Malej Fatry a ich využitím v celoročnom cestovnom ruchu (Diery, Rozsutec, hrebeňovky, lyžovačka, terchovské osady...), ale i tradičnou ľudovou kultúrou. Mesto Rajec ako prirodzené centrum Rajeckej doliny sa prezentovalo výstavou nábytku z masívneho dreva, tradičnými drevorezbami so sakrálnou i svetskou tematikou. V ponuke mali aj pramenitú vodu spod Lúčanskej Malej Fatry. Dovtedy som si vôbec nepomyslel, že voda z prameňa sa dá predávať a že sa môže v tomto smere podnikať... Nová Dubnica vystavovala strojársku výrobu a moderné strojárské technológie. Veľmi ma to zaujalo a rád som sa oboznámil cez prítomných odborníkov s využitím presnosti jemných technológií v praxi. Trenčín tiež predstavil svoje silné stránky. Pochválili sa históriou starobylého mesta, ktorého územie navštívili ešte v staroveku aj Rimania a ich légie. Zanechali o tom stopu v podobe známeho nápisu na skale pod hradom Matúša Čáka. Keďže to bol adventný čas, prítomný spevokol z Novej Dubnice a Trenčína zaspieval na rôznych pódiiach okrem svojho repertoáru aj slovenské vianočné piesne a koledy, čím si vyslúžil nefalšovaný obdiv.

Počas pobytu sme sa ako kuchári, samozrejme, zaujímal aj o vychýrenú Taliansku kuchyňu a jej regionálne špeciality. Už spomínaný Hotel Bertacco a jeho kuchyňa boli známe svojim zameraním na plody mora. Pochutili sme si s delegáciou dokonca na krabovi, preto sme si nenechali ujsť možnosť navštíviť mestský trh v Motta di Livenza, kde miestni obchodníci ponúkali čerstvé ryby a ďalšie plody mora. Na pultoch nechýbali ani talianske syry a široký potravinársky sortiment Benátskeho kraja. No a v Trattorii al Cigno (U labuti), ktorá bola zameraná na cestoviny (vyrábala ich sám majiteľ), sme si mohli spoločne s talianskymi kolegami kuchármi vyrobiť a následne pripraviť pravé lasagne z Apeninského polostrova.

Zážitkom bola návšteva historického centra mesta Benátky s Dóžovým palácom, kanále s gondolami, Námestie sv. Marka s rovnomennou katedrálou, ktorá mala vnútornú klenbu vyzdobenú zlatom. Steny

chrámu sú obložené mramorom, ktorý bol za tie stáročia od dotykov rúk celý vyhladený. Skrátka, nezbudnutelný zážitok na celý život.

Podme však naspäť do kuchyne a zadosťučíme aj chuťovým pohárikom. Z vyššie spomínaného jedálnička, špeciálne pripraveného pre slovenskú gastronomickú misiu v Taliansku, vyberám pre čitateľov obecných novín nasledujúce receptúry.

Studené predjedlo:

syrová rolka plnená bryndzovou penou

Suroviny: údený syr, bryndza, maslo, cibuľa, mletá sladká paprika, paprika kapia, kyslá uhorka. **Príprava:** Bryndzu, maslo a jemne nasekanú cibuľu vyšľaháme do peny, pridáme sladkú papriku a ešte premiešame. Takto pripravenou penou plníme syrové plátky, ktoré zrolujeme. Rolku zdobíme hviezdickou peny, pási-
kom kapie a vejárikom uhorky.

Teplé predjedlo:

omeleta s kuracou pečeňou

Suroviny: kuracia pečeň, cibuľa, olej, soľ, čierne mleté korenie, vajcia. **Príprava:** Na rozohriatej panvičke s olejom restujeme nadrobno nakrájanú cibuľu, pridáme nakrájanú kuraciu pečeň, okoreníme a pred dokončením jemne osolíme. Na druhej panvici si rozpálime olej a vylejeme do nej dve rozšľahané osolené vajčička. Opečieme po oboch stranách, do stredu omelety dáme pripravenú pečeň, preložíme, ozdobíme hlávkovým šalátom a podávame na teplom tanieri.

Hlavné jedlo:

Žilinská sviečková

Suroviny: hovädzia sviečková, údená slanina, olej, maslo, hladká múka, horčica, smotana, citrón, soľ, čierne mleté korenie, uhorky sterilizované, biele víno, šampiňóny, šunka.

Príprava: Z odblanej sviečkovej nakrájame rezy – dva kusy na jednu porciu. Následne prešpikujeme údenou slaninou, osolíme, okoreníme, potrieme horčicou a olejom. Vzápätí to dáme na jednu hodinu odležať do chladničky. Rezy opekáme v rozohriatej panvici s olejom; opekáme po oboch stranách. Opečené rezy vyberieme do čistého kastróla a výpek zaprášime múkou. Pridáme šampiňóny, nakrájané kyslé uhorky a nakrájanú šunku. Spolu to restujeme, pridáme biele víno, maslo a zjemníme smotanou (12%). Takto pripravenou omáčkou prelievame sviečkové rezy, ktoré podávame na teplom tanieri. Odporúčanou prílohou sú karlovarské knedlíky.

Príprava karlovarských knedlí: Zo surovín – rožky, hrubá múka, vajcia, soľ, margarín, petržlenová vňať – si urobíme nasledujúcu prípravu. Jeden deň staré rožky nakrájame na drobné kocky a pokropíme mliekom. Z vajec starostlivo oddelíme žltka od bielkov. Žltka vzápätí rozšľaháme v zvyšnom mlieku, prilejeme k navlhčeným rožkom, pridáme múku, nasekanú petržlenovú vňať a zmes osolíme. Nakoniec pridáme vyšľahaný sneh a ľahko zamiešame. Z cesta vytvarujeme šišky knedlí, zabalíme do navlhčeného a tukom vymasteného obrúsku, zaviažeme motúsom a dáme variť do vriacej vody. Knedle varíme v obrúsku približne 20 minút. Následne ich odtiaľ vyberieme a krájame na tenké plátky.

Hlavné jedlo:

Terchovský drevený tanier

Suroviny: bravčové stehno, domáca klobása, olej, soľ, čierne mleté korenie, hladká múka, polohrubá múka, zemiaky, kyslá kapusta, rasca, cibuľa.

Príprava: Zo stehna nakrájame rezne, ktoré vyklepeme, osolíme a okoreníme. Pred opekaním ich pomúčime a dáme opekať do rozohriatej panvice s olejom. Opečieme po oboch stranách a dáme dusiť do kastróla. Podlievame vývarom. Keď sú rezne udusené, vyberieme ich do čistého kastróla. Šťavu zahustíme zápražkou, 15 minút povaríme, dochutíme sójovou omáčkou a precedíme na rezne.

Príprava strapačiek: Zemiaky očistíme, umyjeme a rozotrieme. Do treliny pridáme vajce, soľ, múku, následne zamiešame a pretláčame cez haluškáreň do osolenej vriacej vody. Počas varenia halušky nezabúdajme miešať. Uvarené halušky vyberieme do vlažnej vody, premiešame, precedíme a dáme do pripravenej kyslej kapusty.

Príprava kyslej kapusty: Na rozohriatej panvici s olejom restujeme nadrobno nakrájanú cibuľu. Do toho pridáme nadrobno nakrájanú kyslú kapustu, osolíme, okoreníme a chvíľu ešte podusíme. Keď je kapusta pripravená, zmiešame ju s haluškami; zvlášť na panvici opečieme domácu klobásu z konzervy. Túto špecialitu podávame na drevenom tanieri, do ktorého dáme strapačky s kapustou, na ne rezeň s domácou pečenou klobásou a mäličko prelejeme šťavou.

**Buon appetito, čiže dobrú chuť
praje Emil Zajac**
FOTOARCHÍV autora
FOTO František Mucha



Starosta Milan Opalka podáva ruku páňovi Bertaccovi, za ním stojaci Emil Zajac

Zo života školy



Lyžiarsky výcvik deviatakov v Jasnej



Majstrovstvá okresu v stolnom tenise



Lyžiarsky výcvik ôsmakov v Krušetnici



Fašiangová zábava s karnevalom



Školský Mc Donald's cup



Predvianočná Viedeň



Futbalový turnaj Terchovskej doliny.
prvé miesto starší žiaci



Mladší žiaci

Ďakujeme za Mikuláša

ZŠ s MŠ A. F. Kollára, Školská 86, Terchová – pracovisko ZŠ Terchová a MŠ Terchová, ďakuje všetkým rodičom a priaznivcom školy, ktorí prispeli k príprave a realizácii Mikuláša pre deti MŠ a žiakov ZŠ. Deti prežili deň plný hier, zábavy, tanca, smiechu, radosti a pochutili si na výborných maškrtách, ktoré pre nich pripravili rodičia.

Veľké poďakovanie patrí najmä organizátorkám tejto skvelej akcie, menovite paniam Irene Mačorovej, Zuzane Ondrušovej a Dominike Krištofikovej.

-zsms-

FOTOARCHÍV ZŠ s MŠ A. F. Kollára



O pohár starostu obce Terchová

Dňa 7. februára 2025 sa uskutočnil vo Vrátnej prvý ročník školských pretekov O pohár starostu obce Terchová v lyžovaní a snowbordingu. Zúčastnilo sa na nich 102 pretekárov Základnej školy s materskou školou Adama Františka Kollára. O skvelú atmosféru sa postarali moderátor Marián Zajac, školské kluby roztľieskavačiek a úžasné obecné pedagógov, spolužiakov a rodičov pretekárov.

Naše poďakovanie vyslovujeme všetkým, ktorí nám pomohli s organizáciou pretekov, predovšetkým obci Terchová, Lyžiarskemu stredisku Vrátna Malá Fatra, SKI klubu Terchová, MB SKI klubu Žilina, Kolibe Starý dvor Vrátna, Reštaurácii Jánošíkova koliba, RAW Vrátna.

Veríme, že preteky sa stanú krásnou tradíciou našej školy a už teraz sa tešíme na ďalší vydarený ročník.

Mgr. Renáta Opalková

riaditeľka ZŠ s MŠ A. F. Kollára Terchová
FOTO František Mucha



Starosta Jozef Dávidík dekoroval víťazov

VÍŤAZI JEDNOTLIVÝCH KATEGÓRIÍ

Lyžovanie

Škôlkari			
1.	Adam Jantošík		
2.	Jakub Krištofik		
3.	Timea Romančíková		
1.-2. ročník dievčatá		1.-2. ročník chlapci	
1.	Eliška Moravcová	1.	Andrej Komačka
2.	Alexandra Pažitná	2.	Dávid Krištofik
3.	Viktória Beháňová	3.	Adam Pažitný
3.-4. ročník dievčatá		3.-4. ročník chlapci	
1.	Nela Krištofiková	1.	Juraj Rechtorík
2.	Hana Cingelová	2.	Timotej Mažgút
3.	Nina Dikošová	3.	Michal Weiner
5.-6. ročník dievčatá		5.-6. ročník chlapci	
1.	Natália Muráňová	1.	Ján Rechtorík
2.	Tereza Weinerová	2.	Roman Lysičan
3.	Stella Martinusíková	3.	Matúš Hajas
7.-8. ročník dievčatá		7.-8. ročník chlapci	
1.	Sofia Muráňová	1.	Samuel Cevár
2.	Nina Pösová	2.	Matúš Valchár
3.	Ela Jozefčíaková	3.	Jakub Ďuratný
9. ročník dievčatá		9. ročník chlapci	
1.	Mária Rút Staňová		Kristián Kasák
2.	Nela Kubalová		Tadeáš Mažgút
3.	Alžbeta Dostálová		Daniel Holúbek

Snowboard

Dievčatá		Chlapci	
1.	Ema Mažgútová	1.	Matej Krištofik
2.	Nela Dikošová	2.	Ján Rechtorík
3.	Dita Podolcová	3.	Tomáš Komačka



Futbalový talent s čuchom na góly

V piatok 17. januára 2025 sa vo Zvolene uskutočnil slávnostný galavečer Stredoslovenského futbalového zväzu, na ktorom sa udeľovali aj ocenenia. Medzi laureátmi sa objavil i **Arthur Miroslav Boženík**, ktorý si odniesol Cenu pre najlepšieho futbalistu SsFZ v kategórii do 15 rokov. Arthurovi k oceneniu gratulujeme a do ďalšej športovej kariéry a života celkovo prajeme veľa zdravia, trpezlivosti, usilovnosti a správnych rozhodnutí.

Arthurovi učarovala futbalová lopta, ktorú s kamarátmi odmalička naháňal buď hneď vedľa školy na umelej tráve, alebo na terchovskej Sihle, kde odohral aj prvé zápasy a strelil prvé góly. To, že je talentovaným útočníkom, hádam nikoho neprekvapí, veď jeho otec i brat, obaja Róbertovia, tiež majú v krvi zakódovaný tento post. V súčasnosti Arthur navštevuje deviaty ročník ZŠ s MŠ A. F. Kollára v Terchovej a futbalovo pôsobí v MFK Bytča, kde je na hosťovaní z MŠK Žilina.

Po vyhlásení výsledkov na spomínanom gala-večeri vo Zvolene vyjadril Arthur pre webový portál *sportnet.sme* zopár svojich myšlienok, ktoré chceme sprostredkovať aj čitateľom našich obecných novín.

„Veľmi som sa potešil. Zostal som prekvapený, nečakal som, že sa dostanem do takéhoto výberu. Aj rodina bola prekvapená a, samozrejme, mala radosť. Táto cena patrí tiež rodičom, pretože mi venovali množstvo času a energie. Vždy ma vo futbale podporovali a podporujú. Slávnostný večer som vnímal ako šancu zviditeľniť sa. Povedal som si, že je to prvý krok k úspechu. Aj vďaka tomuto oceneniu verím, že mám šancu vo futbale niečo dosiahnuť. Mojimi vzormi sú brat Robo a tiež Cristiano Ronaldo. Vo futbale chcem niečo dokázať, preto k nemu pristupujem profesionálne. Tvrdó makám, trénujem aj individuálne a navštevujem posilňovňu. Dominujem v rýchlosti a v streľbe, mojou výhodou je, že viem zakončiť oboma nohami. Zlepšiť by som sa chcel v osobných súbojoch. Verím, že keď do toho dám všetko, vyplatí sa mi to. Brat mi z Porta volal hneď po galavečeri a gratuloval mi. Jeho podporu si vážim. Poviem pravdu, snažím sa, aby som bol raz ešte lepší ako on. Je pre mňa motivácia byť najlepší v rodine. Je to však ešte dlhá cesta. Riadim sa tým, čím Ronaldo, že v mojej mysli som vždy najlepší. Na ihrisku si proste musí človek veriť, pretože inak nedosiahne nič. Hrať proti starším spoluhráčom je náročné, no ja mám rád výzvy. I keď sú mohutnejší, robím všetko pre to, aby som bol na ihrisku lepší ako oni“ – zakončil svoje úprimné rozprávanie Arthur Miroslav Boženík, strelec 17 gólov v prebiehajúcej sezóne, ktorého snom je zahrať si raz anglickú Premier League alebo španielsku La Ligu.

Marián Zajac
FOTOARCHÍV Arthur Boženík



Arthur Boženík, laureát SsFZ v kategórii do 15 rokov

Interkriterium 2025

Medzinárodné mládežnícke preteky v zjazdovom lyžovaní v Terchovej – Vrátnej zaknihovali 13. až 15. januára 2025 už svoj 42. ročník. V rámci seriálu Medzinárodnej lyžiarskej federácie FIS sa na svahoch lyžiarskeho strediska Vrátna – Malá Fatra v Pasekách predstavila mládežnícka špička v slalome a obrovskom slalome v kategóriách U14 a U16. Lyžiarske tímy k nám prichádzajú z viac ako 20 krajín sveta. Bohatá história pretekov zaznamenala v minulosti na štarte také mená ako Petra Vlhová, Veronika Zuzulová, Martina Dubovská, bratia Žampovci, Ivica Kostelič, Zrinka Ljutič a mnohí ďalší.

-red-

FOTO Martin Porubčanský

Slovenský pohár ZSL v alpskom lyžovaní

V dňoch 17. – 18. januára 2025 sa vo Vrátnej v Pasekách uskutočnili preteky s názvom Slovenský pohár žiakov Zväzu slovenského lyžovania. Súťažilo sa v troch disciplínach: slalom, obrovský slalom a super-G. Žiaci nesúťažili len o individuálne umiestnenia, ale aj o body v tímovej súťaži.

-red-

K novému rekordu otužilcov prispeli aj Terchovci

Stalo sa tak 14. decembra 2024, keď sa na Zlatých pieskoch v Bratislave naraz ponorilo do štvorstupňovej vody 604 nadšencov otužovania, s podmienkou vydržať vo vode minimálne tri minúty. Účastníci boli z každého kúta Slovenska a nechýbali medzi nimi ani Terchovci – Vladimír Gembeš, Michal Gembeš, Matúš Gembeš, Dominik Zajac, Tomáš Zajac a Marek Labaj. Dovtedajší slovenský rekord bol z roku 2017, keď sa v Nitre hromadne otužovalo 267 borcov. Do Knihy slovenských rekordov to zapísal prítomný komisár Michal Svitok.

-zaj-

FOTOARCHÍV Vladimír Gembeš



Terchovské cimbolky na Zlatých pieskoch



XIII. ročník Štefanského turnaja

Dňa 26. decembra 2024 sa konal v RIC Terchovec tradičný populárny Štefanský turnaj vo futbale. Išlo už o 13. ročník. Prihlásilo sa šesť mužstiev, ktoré hrali systémom každý s každým; potom nasledovalo play-off. Do semifinále postúpili tímy Pablo, Plechové, Dream Team a Vršani. O tretie miesto si zahrali Plechové a Pablo s výsledkom 1:0, vo finále vyhral Dream Team nad Vršanmi 5:1.

Celkové poradie

Dream Team
Vršani
Plechové
Pablo
Dream crashers
FK Terchová – dorast

Najlepší strelec turnaja: Samuel Šipčiak (Pablo)

Najlepší brankár turnaja: Štefan Miho (Vršani)

Touto cestou sa chceme veľmi pekne poďakovať všetkým zúčastneným mužstvám za priebeh zápasov v priateľskej atmosfére, ako i sponzorom, ktorí na turnaj prispeli – Obec Terchová, firma NKDK, FK Terchová, Tomáš Hanuljak, Jirko Meško, Martin Struhárnanský. Špeciálne poďakovanie patrí Vincovi Hanuliakovi za prípravu haly, Matejovi Kvočkovi za občerstvenie a bufet, Viktorovi a Ivetke Sekerkovcom za prípravu gulášu a tiež všetkým, ktorí sa akýmkoľvek spôsobom podieľali na príprave a priebehu turnaja. Dúfame, že sa nám podarí Štefanský turnaj zorganizovať aj nasledujúce roky. Tešíme sa na vás.

Organizátori turnaja Dávid Švec, Martin Rogoň

FOTO Vincent Hanuliak



Dream Team



Fotografia z roku 1987. Horný rad zľava: Milan Struhárňanský, Jozef Mihálik, Ján Hanuliak, Stanislav Macek, Ján Tlacháč (fanúšik), Pavol Špirka, Jozef Mičo, Štefan Miho. Dolný rad zľava: Jozef Garlík, Martin Garlík, Milan Kvasnica, Milan Dávidík. FOTOARCHÍV Štefan Miho



II. DOXXbet trieda (muži)

	Klub	Z	V	R	P	Skóre	B
1	TJ Divina	13	12	1	0	60:9	37
2	FK Terchová	13	10	1	2	63:27	31
3	FK Turie	13	10	0	3	50:11	30
4	TJ Považan Nezbedská Lúčka	13	8	0	5	33:23	24
5	Telovýchovná jednota Jednota Bánova B	13	7	2	4	29:20	23
6	FK Hliník	13	6	1	6	28:35	19
7	TJ Družstevník Hričovské Podhradie	13	4	3	6	22:40	15
8	TJ Kolárovice	13	5	0	8	29:46	15
9	OFK Ovčiarsko	13	5	0	8	15:39	15
10	TJ Rozvoj Mojš	13	4	2	7	19:30	14
11	TJ Tatran Hrabové	13	4	1	8	23:39	13
12	TJ Hvozdnica	13	4	0	9	24:37	12
13	TJ Partizán Súľov	13	3	1	9	18:34	10
14	TJ Pšurnovice	13	2	2	9	26:49	8

II. MIRAGE, trieda starší žiaci

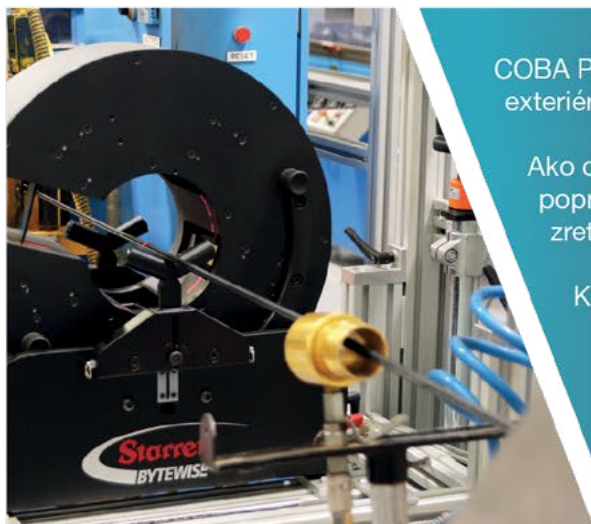
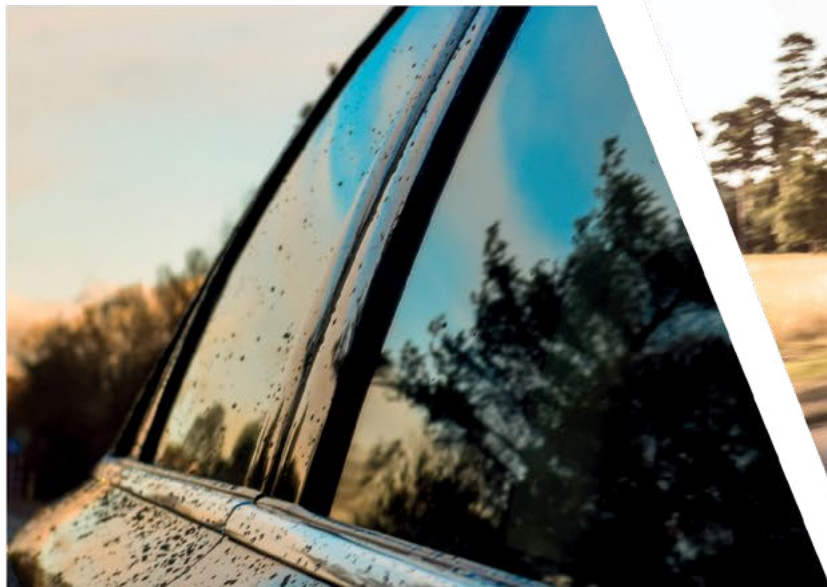
	Klub	Z	V	R	P	Skóre	B
1	FK Trnové	12	10	0	2	74:15	30
2	FK Terchová	12	9	2	1	86:12	29
3	TJ Stráža	11	8	2	1	65:19	26
4	ŠK Cementáreň Lietavska Lúčka	11	6	1	4	43:24	19
5	FK Fatran – Dolná Tižina	11	6	0	5	42:25	18
6	FK Ďurčiná	12	4	1	7	22:55	13
7	TJ Hviezda Zádubnie	12	2	3	7	22:37	9
8	TJ Fatran Krasňany	12	1	1	10	17:97	4
9	FK Turie	12	1	1	10	10:97	3

I. trieda dorast

	Klub	Z	V	R	P	Skóre	B
1	TJ Zbyňov	11	10	0	1	47:8	30
2	ŠK Petrovice	11	9	1	1	50:9	28
3	OŠK Kamenná Poruba	11	8	2	1	47:13	26
4	1. KŠK Žilina	11	6	2	3	30:18	20
5	FK Fatran Dolná Tižina	11	5	3	3	29:24	18
6	FK Terchová	11	4	3	4	23:22	15
7	FK Hliník	11	4	1	6	30:25	13
8	TJ Štart Veľké Rovné	11	3	2	6	25:26	11
9	FK Trnové	11	3	1	7	14:35	10
10	TJ Tatran Oščadnica	11	2	1	8	20:46	7
11	TJ Slovan Skalité	11	1	3	7	14:52	6
12	ŠK Čierne	11	1	1	9	8:59	4

I. MIRAGE, trieda mladší žiaci skupina A

	Klub	Z	V	R	P	Skóre	B
1	TJ Považan Nezbedská Lúčka	10	9	0	1	40:13	27
2	ŠK Cementáreň Lietavska Lúčka	10	7	1	2	46:20	22
3	TJ Višňové	10	7	0	3	48:27	21
4	TJ Zbyňov	10	6	1	3	32:21	19
5	FK Ďurčiná	10	5	1	4	28:26	16
6	TJ ŠK Podhorie	10	5	0	5	22:36	15
7	FK Terchová	10	3	3	4	20:33	12
8	TJ Partizán Kunerad	10	3	2	4	38:31	11
9	FK Trnové	10	3	1	6	32:40	10
10	FK Fatran Varín	10	2	1	7	16:24	7
11	OŠK Rosina	10	0	0	10	12:63	0



COBA Plastics Group patrí medzi významných výrobcov interiérových a exteriérových obložení a tesniacich systémov pre automobilový priemysel.

Ako odborníci na extrúziu a vstrekovanie plastov spolupracujeme s poprednými výrobcami automobilov a navrhujeme kvalitné komponenty so zreteľom na znižovanie hmotnosti a úsporu nákladov.

Kontaktujte nás ešte dnes!

COBA Automotive, s.r.o.

Company Registration No: 36399329 | VAT No: SK2020106165

📍 Vyšné Kamence 11, Terchová 01306, Slovakia

☎ +421 41 507 11 01

✉ info@cobaautomotive.sk

💻 cobaplastics.com

PODTATRANSKÉ MUZEUM V POPRADE
V ZRADOVATEĽSKUJ ROZDIELNOSTI PRÍRODNEHO KRAJA

VÁS POZÝVA NA

NÁVRATY KAROLA SKŘIPSKÉHO

PROGRAM:
- PREMIETANIE FILMOV KAROLA SKŘIPSKÉHO
- PREZENTÁCIA KNIHY TEORETIKA FOTOGRAFIE, FOTOGRAFA, NOVINÁRA,
PUBLICISTU, SPISOVATEĽA, MARIANA PAUERA - DVAJA NA CESTE,
MONOGRAFIE O ZAKLADATEĽOVI MODERNEHO ČESKOSLOVENSKEHO
FILMOVÉHO DOKUMENTU, HORSKEHO FILMU I FOTOGRAFIE
A HOROLEZCOVI KAROLOVI SKŘIPSKOM
A JEHO SYNOVI FOTOGRAFOVI JÍŘIM SKŘIPSKOM

24. JANUÁRA 2025
O 16.00 H
V PODTATRANSKOM MÚZEU V POPRADE

Obec Terchová v spolupráci
s Reštauráciou Italiana organizujú

Fašiangy v Terchovej

Sobota 1. marec 2025 od 10:00 – 22:00
Okolie Reštaurácie Italiana, Svätého Cyrila a Metoda 88

Priebeh programu:
od 10:00 Ukážky výroby zabíjačkových špecialít
od 12:00 Ochutnávka zabíjačkových špecialít
Nebudú chýbať ani stánky rôznych remeselníkov
16:00 – 19:00 Kultúrny program FAŠIANGY SA KRÁTIA, UŽ SA NENAVRÁTIA
fašiangový program, sprievod masiek - TURVONI a pochovávanie basy
16:00 – 16:15 TM Holúbkovci
16:20 – 16:50 FS Blancier a ZŠS Ľubovník zo Žiliny s TURVOŇOM
16:55 – 17:05 Un-Es-Ko Univerzálny etnoláčikový koletív
17:10 – 17:25 TM Jozefa Rybára
17:30 – 17:45 Heligonkári O. Hanuliak
17:45 – 18:00 Program TURVONI
18:00 – 18:10 ZŠS Tišina a O. Hanuliak
18:10 – 18:30 Heligonkári A. Ondrušovej
18:30 – 18:45 Čepčenie - ZŠS Tišina
18:45 – 19:00 Pochovávanie BASY
19:00 TOMBOLA a SÚŤAŽ
19:30 – 22:00 Fašiangová veselica
hrá hud. skupina Bystrická kašňa

**Všetky MASKY
sú srdečne vítané**





Odkaz na podujatie

Obec Terchová,
Miestne kultúrne stredisko Terchová,
Farnosť Terchová

Nedeľa Božieho Milosrdenstva

**Veľkonočný koncert
venovaný pamiatke
sv. Jána Pavla II.**

v Diecéznej svätyni
svätých Cyrila a Metoda

účinkujú obyvatelia Terchovej
z generácie staršej i mladšej

Pod'akovanie za lásku

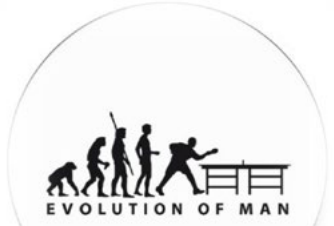
**27. 4. 2025
o 16.00 h**

COBA

www.terchova.fara.sk
www.terchova.sk

Pozvánka

na XXI.ročník veľkonočného stolno-tenisového turnaja



EVOLUTION OF MAN

5.4.2025 9,00 hod. Telocvičňa Terchová-ústredie

Kontakt: 0918 450 137

